ANT

Haftalık Dergi • 10 Aralık 1968 • Sayı: 102 • 125 Kuruş

TİKİP

ÇAĞRI

Partimizin bu son derece kritik döneminde yukarda ...rtilen rahatsızlıkların tesbiti ve giderilmesi yolunda yaptığımmız bu çalışmaya bütün partili kardeşlerimizi katılmaya ve yeni katkılarda bulunmaya çağırıyoruz.

Tabandan gelen bu sese kulak vermek ve partimizi düştüğü bu çıkmazdan kurtarmak için gerekli çabayı göstermek , yüksek sorumluluk mevkilerini işgal eden TİP yöneticileri ve partimizin parlamentodaki temsilcileri için kaçınılmaz bir görevdir. Bu görevi yerine getirmedikleri takdirde taban önünde sorumluluktan kurtulamayacaklardır.

Relik Özgür

Fatih ilçe Başkanı

mehmet Kavas

Demirtaş Ceyhun

Erdoğan

ORDU İL HAYSİYET Kurulu Raportörü

ERTUĞRUL GÜNAY

Haysiyet D. üyesi

ÇANAKKALE ili haysiyet başkanı

DEMİR

HAFTANIN NOTLARI

Tural sahnede!

Harbiye'deki orduevinde Genelkurmay Başkanı Cemal Tural'ın başkanlığında yüksek komutanlarla ve Birinci Ordu bölgesindeki bütün komutanlarla albaylarla katıldığı bir toplantı yapılmıştır. Bir buçuk saat süren toplantıda özellikle son öğrenci hareketleri, grevler ve mitingler üzerinde durulmuştur. Tural, yukarıda bir Rusya varken Sovyet donanmasının Akdeniz'e inmesinden sonra güneyde ikinci bir Rusya doğduğunu ileri sürerek NATO'nun daha da gerekli hale geldiğini belirtmiş NATO aleyhtarı gençlere bu durumun anlatılmasını, gençlik hareketlerinin önlenmesini istemiştir. Tural, ayrıca, siyasi iktidara yakınlığını göstermek için de «Hükümet kuvvetlidir. Memleketin bütünlüğünü bozacak her türlü davranış, müsamaha göremez» demiştir. Genelkurmay Başkanı, ayrıca kuvvetli bir ordunun disipline bağlı olması gerektiğini de belirtmiştir. Tural'ın düzenlediği toplantının basına sızdırılmamasına büyük dikkat gösterilmesi özellikle dikkati çekmiştir.

1 aralık

Sıkı takip!

■ Emniyet Genel Müdürü Hayrettin Nakipoğlu, Genel Müdürlük Önemli İşler Müdürü ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü yetkilileri, İstanbul'da on saat süren bir toplantı yapmışlardır. Siyasi şubenin bütün elemanlarının da katıldığı toplantıda, Önemli İşler Müdürü Turan Şener «Solcuların tehlike arzettiklerini» ileri sürerek çok sıkı şekilde izlenmelerini istemiştir. Amerikan CIA teşkilatının Türk emniyeti ile işbirliğini de sağladığı söylenen Önemli İşler Müdürü, solculara karşı alınacak tedbirler üzerinde de durmuş, «Emniyet teşkilatına sızmak isteyen solculara da engel olmalıyız» demiştir. Nakipoğlu ise, öğrenci kuruluşları ile bunlara paralel çalışma gösteren kuruluşların ve «sol cephede olanların» iyice tanınmasını istemiştir. Gerek Tural'ın Orduevi'nde yaptığı konuşma, gerekse emniyette yapılan toplantı, geçen sayılarımızda da belirttiğimiz gibi, son NATO toplantısından sonra özel büyükelçi Mc Ghee'nin ve CIA görevlisi Amerikan Büyükelçisi Robert Komer'in gelişi ile beraber anti - emperyalist ve sosyalist güçlere karşı baskıların ve tertiplerin artırılacağını kanıtlamaktadır. Emniyetteki toplantının ilginç bir yanı da, güvenlik kuvvetleri mensuplarının arasında sol düşünceye inananların artmakta olduğunun yetkili kişilerce de teslim edilmesi olmuştur.

Yağ skandalı

■ Yağ skandalı kahramanlarından Reşat Gomel, Uluslararası bir toplantıda Türkiye'yi temsil etmek üzere Odalar Birliği Meslek Komitesi tarafından görevlendirilmiştir. Olay AP milletvekilleri arasında dahi tepkiyle karşılanmış, Millet Meclisi'nde bu konu ile ilgili bir sözlü soru önergesinin görüşülmesi sırasında AP'li Osman Ali Hocagil, «Bu durumda özel teşebbüsü nasıl müdafaa edebiliriz. Utanmazlıkta yarışa girişilmiş... Bu Ticaret Odası, Odalar Birliği neye yarar?» demiştir

AP'nin seçim gideri

■ Dördüncü Büyük Kongre'ye sunulan bütçeye göre AP'nin 1969 milletvekili seçiminde resmen harcamak üzere ayırdığı para 6 milyon 11 bin 4 liradır. AP, 1969 yılında 9 milyon 36 bin 11 lira harcayacaktır. Bu paranın 3 milyon 500 bin lirası, devletten, 3 milyon 750 bin lirası ise adayların yapacağı bağışlardan karşılanacaktır.

Sükan'ın ordusu

■ AP Büyük Kongresi'nin aldığı kararların ışığında, önümüzdeki günlerde patlak verebilecek olaylarda kullanılmak amacıyla toplum polisi teşkilâtını genişleten ve kadrosunu artıran kanun tasarısının İçişleri Komisyonu'nda görüşülmesine başlanmıştır. «Bond Sükan»ın hazırladığı tasarıya göre, gerekli görülen her ilde toplum polisi teşkilatı kurulabilecek, her türlü silah, gereç ve araçla donatılmış polis komando ekipleri meydana getirilecektir.

2 aralık

NATO'nun tehdidi

■ Sovyetler'in Pravda Gazetesi'nde, NATO'nun İtalya, Yunanistan ve Türkiye'deki saldırgan faaliyetleri ile sosyalist ülkeleri tehdit ettiğini ileri süren bir yazı yer almaktadır. Pravda'ya göre, Amerika, kolonyalizmi yeniden kurmak gayretleri içindedir. Sovyet silahlı kuvvetlerinin organı Kızıl Yıldız Gazetesi'nde çıkan bir başka makalede ise, Amerikan 6. Filosu'nun Akdeniz'de «halkların özgürlüğünü kısıtlamak ve utandırıcı bir jandarma rolü oynamak üzere bulunduğu» ileri sürülmektedir. NATO'da öteden beri sürdürülen silâhlanmanın Sosyalist ülkeleri de silahlandırıp 3. dünya savaşını yaratacağı anlaşılıyor.

Mao'cu parti

■ Sicilya'nın Modica kentinde bir «Marksist Leninist Komünist Partisi» kurulmuştur. İtalyan Komünist Partisi'nin yerini tutmak üzere kurulan bu Mao'cu partinin kurucularına göre partinin tarihi rolü «Sicilya'daki halk kitlelerinin öncülüğünü yapmak için ihtilalci bir cephe kurmak»tır. Öte yandan uzun süredir yeni kabinenin bir türlü kurulamaması dolayısıyla İtalya'da keşmekeş adamakıllı artmış, Sicilya'lı tarım işçilerinin zam isteğiyle greve gitmesi üzerine çıkan çatışmalarda polisler iki işçiyi öldürmüş, 50 işçiyi de yaralamıştır.

3 aralık

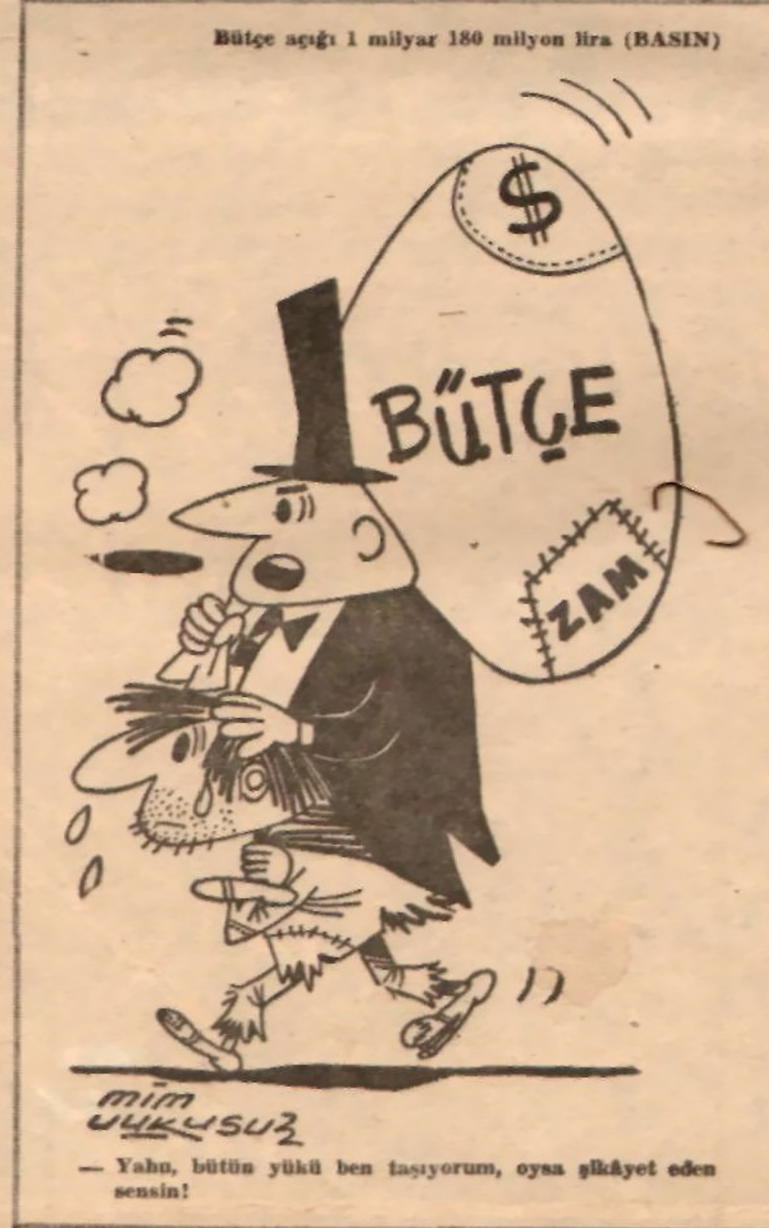
Komer ve Sunay

■ CIA'nın mutemed adamı ve Amerikanın yeni Türkiye Büyükelçisi Robert Komer'in itimatnamesi Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından, gençliğin ve devrimci güçlerin bütün tepkilerine rağmen, kabul edilmiştir. Komer'in Çankaya'ya gelişi sırasında olağanüstü güvenlik tedbirleri alınmış, sabahın erken saatlerinden itibaren yolun iki yanına toplum polisleri ve sivil görevliler yerleştirilmiştir. Bununla da yetinilmemiş, Komer'i büyükelçilikten cumhurbaşkanının bir otomobili alıp Çankaya'ya götürmüş, sonra da geri getirmiştir.

Batı'ya hayır!

■ Yugoslav Devlet Başkanı Mareşal Tito, «yeni bağımsız komünist devlet» in kuruluşunun 25. yıldönümü dolayısıyla yaptığı basın toplantısında batılıların yardım teklifine kesin olarak «hayır» dediğini açıklamıştır. Savaş sırasındaki karargâhında yaptığı basın toplantısında Tito, yalnız batıdan değil, Amerika'dan da yardım istemediğini belirtmiş, ayrıca gerek Amerikan, gerekse Sovyet donanmalarının Akdeniz'de bulunmasına karşı olduğunu söylemiştir. Tito'ya göre sosyalist ülkelerde artık Stalin metodlarına ve şartlarına dönülmesi de mümkün olmayacaktır.

Bütçe açığı 1 milyar 180 milyon lira (BASIN)

— Yahu, bütün yükü ben taşıyorum, oysa şikâyet eden sensin!

4 aralık

Milyonlar ve Stad

■ İzmir'de Halkapınar Stadı inşaatında Yeni İstanbul Gazetesi'nin müteahhit patronu Kemal Uzan'a 14 milyon liralık haksız kazanç sağlandığı ileri sürülmektedir. Spor İşlerini tedvirle görevli Devlet Bakanlığı'na verilen bir dilekçeye göre, stadın yapılacağı arsa üzerinde inceleme yapan bir bilim kurulu inşaatın klasik beton temel yerine, zeminin bataklık olması nedeniyle «beton kazık» sistemiyle yapılması gerektiği yolunda rapor vermiştir. Bunun üzerine ihale, «beton kazık» sistemine göre yapılmış ve fiyatı yüzde 14 düşüren Kemal Uzan'a verilmiştir. Fakat daha sonra şartname üzerinde değişiklik yapılarak stad inşaatının klasik beton temel sistemiyle yapılmasında karar kılınmış, böylece maliyet 56 milyon liraya düşmüştür. Dilekçede, Kemal Uzan'ın bu yoldan 14 milyon liralık haksız kazanç sağladığı ileri sürülmektedir. Devlet Bakanı Kamil Ocak'ın bu konuda derhal bir açıklama yapması gerekmektedir.

Tahkikat açıldı

■ Haziran ayında İstanbul Üniversitesi ve Teknik Üniversite'ye bağlı fakülteler ile resmi ve özel yüksek okullarda başlatılan işgal ve boykot hareketlerine katılan 462 öğrenci hakkında İstanbul Savcılığı soruşturma açmıştır. «Görevli şahıslara cebir istimali suretiyle vazifelerini yapmaktan men» gerekçesiyle açılan soruşturma sonunda 206 öğrenci hakkında dava açılmıştır.

Sömürü

■ Sultanahmet Sanat Enstitü'sü'nün yüzüncü yıldönümü dolayısıyla düzenlenen sergide fakir halk çocuklarının alınterinin ve göz nurunun ürünü olan eserler çok ucuz fiyatlarla bazı imtiyazlı kişilere satılmış, bu eserlere emek veren öğrencilere hiçbir hak tanınmamıştır. Bu yağma öğrenciler ve öğrenci velileri arasında tepkiyle karşılanmıştır.

Kürşad dâvası

■ Yayınladığı bir haberde Turizm ve Tanıtma Bakanı Kürşad ile eşine hakaret ettiği gerekçesiyle dokuz ay hapse mahkûm edilen gazeteci Necdet Onur, Yargıtay'a başvurarak kararı temyiz etmiştir. Temyiz layihasından anlaşıldığına göre, Toplu Basın Mahkemesi'nde mahkûmiyet kararına üye Nazım Erdem muhalif kalmıştır. Erdem, muhalefet şerhinde gerek Kürşad'ın, gerek eşinin Kıbrıs bunalımı sırasında Yunanistan ile telefon görüşmesi yaptığının sabit olduğunu belirterek «İki devlet arasındaki en kritik günler içindeki basın toplantılarına iştirak eden kocası sebebiyle bu hususta bazı önemli hususları bilmesi düşünülecek bir kadının böyle bir konuşmada vereceği her karşılığın özel bir değer taşıyacağı şüphe götürmez. Bir gazetecinin gördüğü işin en tabii neticesi olarak bunu hemen kamuoyuna iletmesi, en tabii görevi sayılmak lazım gelir» demektedir.

5 *aralık*

Grevde cinayet!

■ **Maden İş Sendikası'na bağlı işçiler tarafından 5 Kasım'dan beri Magirus montaj sanayii işyerinde sürdürülmekte olan grevde Hamit Durmaz isimindeki grev gözcüsü, greve karşı çıkan işveren taraftarı ustabaşı Abdurrahman Sevindik tarafından tabanca ile ağır şekilde yaralanmıştır. Bu üzücü olaya tanık olan işçiler, meselenin bir süreden beri işverenin kasıtlı olarak işçilerle polisi çatıştırarak grevi durdurmak istemesinin bir sonucu olduğunu söylemişlerdir. Olay yerinde 110 polis ve 60 jandarmanın görevlendirilmesi, bazı sürtüşmelerde bunların grev kırıcıların yanını tutması bu iddiayı doğrulamaktadır.**

Orta Doğu krizi

■ İsrail - Ürdün sınırında patlak veren çatışmalardan sonra Orta Doğu yeniden bir barut fıçısı haline gelmiştir. Önümüzdeki günlerde Orta Doğu'da yeniden bir İsrail - Arap Savaşı'nın başlamasından endişe edilmektedir. Bu arada Komünist Partisi'nin resmi organı Pravda son derece önemli bir açıklama yaparak Sovyetler Birliği'nin Orta Doğu'yu kendi güvenlik alanı içinde gördüğünü belirtmiş ve bu bölgede «Tehlikeli bir patlamayı hoş görmeyeceğini» bildirmiştir. Londra'daki gözlemcilere göre, Pravda'nın bu açıklaması, Doğu - Batı dengesine yeni ve ciddi bir unsur getirmektedir.

6 *aralık*

Boğazlar Statüsü

■ Sovyet Komünist Partisi'nin resmi organı Pravda Gazetesinin de Çanakkale Boğazı'na zetesine verdiği bir haberde, Amerika'nın iki savaş gemisini beş gün kalmak üzere Karadeniz'e göndermeyi tasarladığını bildirmiştir. Cumhuriyet'in verdiği habere göre ise, Dyess ve Turner isimli iki Amerikan savaş gemisinin de Çanakkale Boğazı'ndan Marmara'ya, oradan da Karadeniz'e açılacağı öğrenilmiştir. Prvda Muhabiri, olayla ilgili olarak şu bilgiyi vermiştir: «Amerika'nın Karadeniz'e savaş gemisi gönderme planı, Ortadoğu'nun çok karışık olduğu bir zamana rastlamıştır. Davetsiz misafirlerin ziyaretleri, muhakkak ki, Rusya'nın bitişiğindeki bir bölgede yeni karışıklıklar çıkarma amacı gütmektedir.» Pravda'nın Muhabiri, ayrıca, Karadeniz'e çıkacak Amerikan gemilerinden birinin nükleer başlık taşıyabilen torpido - füzelerle donatılmış olduğunu da bildirmiştir. Birleşik Amerika Dışişleri Bakanlığı sözcüsü gemilerin Karadeniz'e çıkacağını doğrulamış, ancak bunu tahrik amacı gütmediğini ileri sürmüştür. Türkiye Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü ise, Amerikan gemilerinin Karadeniz'e geçişinin Montrö Antlaşması'na uygun bulunduğunu ve zamanında izin alındığını bildirmiştir. Orta Doğu krizinin şiddetlendiği sırada Amerikan gemileri yeni sorunlar yaratacaktır.

7 *aralık*

Gençliğin İsyanı

■ **Gençlik hareketleri yeniden bütün dünyaya yayılmağa başlamış, haziran olayları özellikle batılı ülkelerde cereyan etmişken bu defa geri bıraktırılmış ülkelerde de gençlik hareketleri başgöstermiştir. Geçen hafta Mısır ve Pakistan'da gençlik hareketleri patlak vermiştir. Hafta sonunda ise Madrit, Brüksel, San Fransisco, New York ve Mexico şehirlerinde gençler sokak hareketlerine girişerek yer yer polislerle çatışmışlardır.**

Gençlik Forumu

■ **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi anfisinde üniversite dekanları, hocaları ile 2500'e yakın öğrencinin ve Magirus'un grevci işçilerinin iştirakiyle büyük bir forum yapılmıştır. İşçilerin ilk defa üniversitede konuşmalarını sağlayan bu forumda Hukuk Fakültesi öğrenci sözcüsü, öğrenci hareketlerine karşı çıkan yetkilileri şiddetle eleştirerek «Eyleme başladığımız gün Genelkurmay Başkanı boykotların zararından söz etti. Oysa Genelkurmay Başkanı'nın görevi Türk Silahlı Kuvvetlerini savaşa hazırlamaktır. Tural yetki sınırını aşmıştır. Boykotların milli güvenliğe aykırı olup olmadığına ancak Atatürk gençliği karar verebilir» demiştir. Bundan sonra hep bir ağızdan «İşçi - Gençlik Ele» sloganı dakikalarca tekrarlanmıştır.**

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Çıkaryol Çağrısı

TÜRKİYE'nin tek sosyalist örgütünü aylardan beri sarsan kısır çekişmeler içerisinde nihayet beklenen çıkış gerçekleşmiş, partinin gerçek sahibi olan taban kendi sorunlarına sahip çıkarak sesini duyurmuştur. Sosyalist kavgayı en ön safta veren yüzlerce TİP üyesinin yayınladığı ÇAĞRI, **partinin içine düştüğü son bunalımın nedenlerinin yüzeydeki kişisel çekişmelerde değil, çok daha derinlerde bulunduğunu belirterek partinin yıllardır çözümlenemeyen temel sorunlarını bir bir tesbit etmekte, bu sorunların karşılıklı suçlamalarla değil, ancak tabandan gelen, sorunun köklerine inen, TİP'e gerçek bir sosyalist parti niteliğini kazandırabilecek toplayıcı bir muhalefet hareketiyle çözülebileceğini açıklamaktadır. Yayınlanan çağrı, şüphesiz partinin bütün sorunlarını en ince ayrıntılarına kadar tesbit etmek yeteneğinde değildir. Esasen buna imkân da yoktur. Önemli olan, bütün partililerin üzerinde birleşebileceği asgari müşterekleri bulmak ve partinin gelişmesini sağlayacak bir düşünce ve eylem platformu yaratmaktır. Bu görüşleri oluşturmak, hatalı yanları varsa düzeltmek ve partinin sosyalist çizgisini kesin hatlarıyla çizmek, bu toplayıcı muhalefet hareketine katılacak ve katkıda bulunacak olan bütün TİP'lilerin ortak çabalarıyla mümkün olacaktır.**

TÜRKİYE halkının mutluluğu için gerekli gördükleri gerçek sosyalizme adım adım bağımsızlık kavgası ile beraber gitmek kararında olan TİP üyeleri bugüne kadar yetkili kurullarda hiçbir şekilde dikkate alınmayan görüşlerini madde madde açıklamışlardır: Şimdiye kadar biçimsel örgütlenme yapan parti artık derinlemesine örgütlenmeye geçmek ve sosyalist bilince sahip militan üyeler yetiştirmek zorundadır. Parti yönetiminde bürokrat sendikacıların hegemonya kurmalarına yol açan tüzük hükümleri değiştirilmelidir. Kritik ve otokritik müesseseleri harekete geçirilerek parti içi demokrasi sağlanmalıdır. Genel başkanın merkez yürütme kurulunca, merkez yürütme kurulunun da genel yönetim kurulunca denetlenmesini sağlayacak ve genel başkanın sorumlu bulunduğu kurullara danışmadan görüş açıklamasını önleyecek tüzük değişiklikleri yapılmalıdır. Bilimsel şekilde merkezden planlanan ve militan üyeler yetiştirilmesi amacı güden bir eğitim programı uygulanmalıdır. Bu sosyalist eğitimin gerçekleştirilmesi ve partinin izleyeceği yolun saptanması için bilim kurulunun tam bir bilimsel bağımsızlık içinde çalışması sağlanmalıdır. Son çatışmalarda yetersizliği ortaya çıkan parti programının sosyalist bir parti programı haline getirilmesi için çalışmalara başlanmalıdır. Gençlik örgütleri ve sendikalar gibi yandaş kuruluşların desteğini kazanmak için süratle harekete geçilmelidir.

GÖRÜLDÜĞÜ gibi, bu görüşler, ne şu şahsın ne de bu şahsın görüşleridir. Son kongrede Türkiye'nin dört bir yanından gelen delegelerin ortaya koyduğu somut isteklerdir. Bu açık gerçek karşısında, tabanın hareketini belli kişilerin malı gibi göstermek yada sadece «programı değiştirmekten ibaret» bir çaba saymak gayretleri iflas etmektedir. Taban artık kesin sözünü söylemiştir. Somut meseleler ortadadır. Peki, bunlar nasıl çözülecektir? Şüphesiz bunları çözüme bağlayacak olan büyük kongredir. Önümüzdeki günlerde toplanacak olan olağanüstü kongre kişisel çekişmeler içinde geçerse bir sonuç almak mümkün olamaz. Bu bakımdan tabanın olağanüstü kongreye sahip çıkması, kişisel çekişmelere meydan vermeden kendi görüşleri doğrultusunda tüzük tadillerini gerçekleştirmesi ve gerekli kararları alması lazımdır. Daha sonra Genel Yönetim Kurulu'na kimler seçilirse seçilsin, yeni yöneticileri bu tüzük değişiklikleriyle ve kongre kararlarıyla bağlamak tek çıkaryoldur. Eğer olağanüstü kongre gündemine tüzük değişiklikleri aldırılamaz ve kişisel çekişmeler ağır basarsa, daha uzun vadeli bir çalışma ile, ilçe ve il kongrelerinde de işleye işleye bu görüşleri 1969 seçiminden sonraki büyük kongreye götürmek ve geç de olsa orada sonuç almak imkânı vardır. Zaman şüphesiz tabanın bu güçlü hareketinden yana çalışmaktadır.

GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN;

SOSYALİSTLERE;

BEN

YAZILALIM

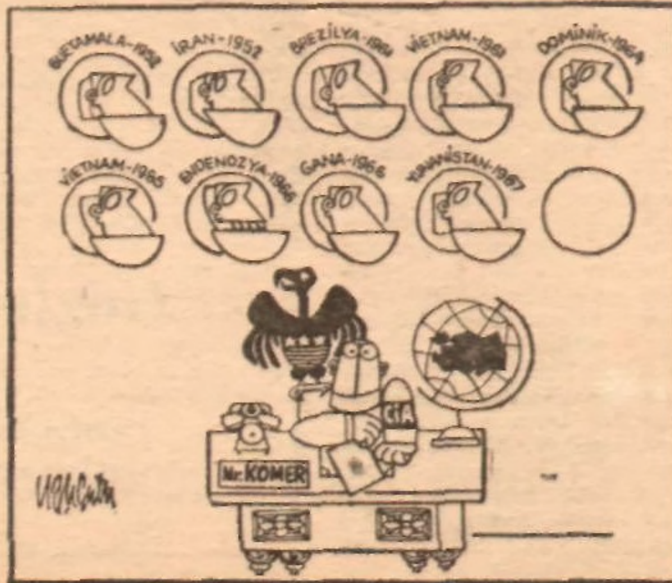
BOZULALIM

BİZ

BİR SIRAYA DİZİLELİM.

KÖKÜ İÇERDE

BÜYÜK KONGRE AP'Yİ ÇIKMAZA SÜRÜKLEDİ

ADALET Partisi dördüncü Büyük Kongresi'nin, başlayacağı 29 Kasım sabahı, gazetelerin birinci sayfalarındaki şu başlık aslında çok şeyler anlatıyordu:

DEMİREL, «Kim seçilirse, onunla çalışırım» dedi.

Tam bir Amerikan işadamı kafası ile hareket ettiğini bu sözleri ile ortaya koyan ve son dakikada 24 saat öncesine kadar işbirliği ettiği **«Ümmetçiler»**e sırt çeviren Demirel, bir tek kişiyi şaşırtmamıştı.. Kongre arefesine kadar Bilgiç ve Turgut ile aynı safta görünen Demirel, **«iade-i itibar»** peşindeki Bayar gibi yapıp, 180 derecelik bir dönüşle teşkilâtı elinde bulunduran ve seçilme şansları fazla görünen **«Yeminliler»**e rampa etmekte bir sakınca görmemişti. **Daha doğrusu, ileride başına dert olabilecek Turgut ve arkadaşlarını** işin başında ekarte etmeyi tercih etmişti...

«Ümmetçiler» Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu gruplarının yönetimini ele geçirmek için çalışırken, **«Yeminliler»** Aydın Yalçın'ı gözden çıkarıp, bütün çalışmalarını teşkilata ve büyük kongre delegelerini şartlandırmaya yöneltmişlerdi... Bu arada Bayar'la da ilişki kuran **«Yeminliler»** iade-i itibar peşinde koşan DP liderini, **bu yoldaki önergenin kongreden ittifakla geçmesinin yolunun kendilerinden geçtiğine** inandırmışlardı. Kongrenin bir gün öncesine kadar olup-bitenlerden habersiz, kendi aralarında bir takım kulis çalışmalarına gömülmüş olan Turgut ve Bilgiç, uyandıklarında hem Demirel, hem de Bayar tarafından yarı yolda bırakıldıklarını anlamışlardı amma, iş işten çoktan geçmişti...

Seçim gecesi toplanan **«Ümmetçiler»**, Tevetoğlu'nun tasnife itiraz etmesini kararlaştırmış, fakat bunu haber alan Aydın Yalçın da aynı yolda bir müracaatta bulunmak için harekete geçmiştir. Noter huzurunda yeniden ve tam 30,5 saatte sayılan oylar, itiraz edenlerin haklı olduğunu göstermiş, Yalçın lehine bir takım küçük sahtekârlıklar yapıldığı ortaya çıkmıştır. Böylece Yalçın yedeğe düşmüş, yerine Genel İdare Kurulu'na Tevetoğlu girmiştir.

Kongrede dağıtılan 30'a yakın listenin hemen hemen hepsinde Yüksel Menderes'in adının bulunması, oy sayısının 1447 gibi rekor bir rakama ulaşması sonucunu doğurmuştur. Bu arada, Demirel rakipsiz genel başkan olarak üçüncü defa AP Genel Başkanlığına seçilmiştir.

Pazartesi ve Salı geceleri sabaha kadar toplanan Bilgiç — Turgut ve arkadaşları son durumun muhakemesini yapmış ve tek çıkaryolun, genel başkan yardımcılıklarından ikisini ele geçirmek olduğu yolunda karar almışlardır. El altından durum Demirel'e iletilmiş, fakat teklif reddedilmiştir. Bu durum karşısında Turgut ve arkadaşları kesinkes bir mücadeleyi başlatmak zorunda kalmış ve ilk anda bakanlar kurulundan toplu istifa tehdidini öne sürmüşlerdir.

Olayların bu şekilde gelişmesinde, pazar gecesi bazı bakanların katılmasıyla Demirel'in evinde yapılan toplantı büyük rol oynamıştır. Turgut, Sükan, Bilgiç, Tekin ve Erdem genel idare kurulundan çekilmeyeceklerini, bakanlık görevine devam edeceklerini bildirmişlerdir. Bunun üzerine Demirel, **«Peki öyleyse bakanlıktan istifa eder gidersiniz»** demiş, Sükan ise elini masaya vurarak şöyle bağırmıştır:

«— Bu Genel İdare Kurulu ile çalışılmaz beyefendi...»

Ümmetçi bakanlar Demirel'e karşı «istifa» tehdidini kullanıyorlar.

Ötekiler gittikten sonra Sükan ile Demirel başbaşa kalmış ve Demirel, İçişleri Bakanı'nı kongredeki tutumundan dolayı ağır şekilde yermiş ve, **«AP'lileri polise coplatan sizsiniz, bu büyük hatadır»** demiştir. Sükan, polisler hakkında gerekeni yapacağını söyleyince bu kez Demirel şöyle konuşmuştur:

«— Toplum Polisi, sizin emri kumandanız altında hareket ettiğine göre, yanlış iş yaparsınız Faruk bey, yanlış iş yaparsınız...»

Demirel ile bütün köprülerin atıldığını gören 6 bakan, topluca istifa tehdidi ile harekete geçmenin en uygun yol olacağında karar kılmış ve Salı sabahı Başkent, kabine buhranı sözleri ile çalkalanmaya başlamıştır. Hazırlanan mizansene göre, önce Tekel Bakanı Tekin sabah makamına giderek zati eşyalarından bir kısmını toplamış, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem hiç evinden çıkmayıp telefonlara cevap vermemiş, Mehmet Turgut da telefonun fişini çekip gelişmeleri beklemiştir.

Demirel, gazetecilerin 6 Bakanın istifası ile ilgili sorularını **«Hiçbir mütalâada bulunmuyor diye yazın»** şeklinde cevaplandırınca, gece başbakanın istifa edeceği yolundaki haberler ortalıkta dolaşmaya başlamıştır. Bu arada 6 bakandan yalnız Mehmet Turgut istifa mektubunu Demirel'e ulaştırmıştır. Bütçe öncesinde öteki beş bakanın da istifası ile yeni kabine kurma güçlükleri ile karşı karşıya kalmamak için Demirel, Turgut'un istifasını açıklamak yerine cebinde gezdirmeyi uygun bulmuştur.

Tam bir açmaza düşen Demirel, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki odasında Devlet Bakanı Atabeyli, Savunma Bakanı Topaloğlu ve Enerji Bakanı Sezgin ile uzun süre çıkış yolu aramıştır. Bu sırada, çeşitli istihbarat kaynaklarından gelen raporlarda, eski DP'lilerin siyasi haklarının iadesi ve anayasanın değiştirilmesi yolunda büyük kongrede alınan temenni kararının özellikle ordu saflarında ve Çankaya'da geniş yankılar uyandırdığı bildirilmiştir.

Demirel, Salı günkü temaslarında kendisinin yanlış anlaşıldığından söz etmiş ve 1969 seçimlerine birlik ve beraberlik halinde gidilmediği takdirde başarısızlıklarla karşılaşmanın mümkün olduğunu, bunun sorumlusunun da isyan eden 6 bakan olacağını söylemiştir.

FETHİ NACİ

YAŞAR UÇAR

Fethi Naci ve Yaşar Uçar mahkûm oldu

ANT mensupları hakkında ikinci mahkûmiyet kararı geçen cuma günü İkinci Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilmiş ve arkadaşımız Fethi Naci ile eski sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar, **komünizmi övme suçu ile 1,5 yıl hapse ve altı ay da «emniyeti umumiye nezaretinde bulundurulmaya»** mahkûm edilmişlerdir.

Fethi Naci, dergimizin 7 Kasım 1967 tarihli sayısında Sovyet İhtilali'nin 50. yıldönümü dolayısıyla **«Ekim İhtilali Elli Yaşında»** başlıklı bir yazı yazmıştı. Yazının sonunda da Atatürk'ün 1920 yılında mecliste yapmış olduğu Türk - Sovyet ilişkileriyle ilgili bir konuşmayı iktibas etmişti.

Cumhuriyet Savcılığı yazıyı gedikli fetvacı Sulhi Dönmezer'e incelettirmiş, Dönmezer de verdiği bilirkişi raporunda **«Atatürk'ün o günkü dış siyaset icabı ve memleketin mevcut şartları içinde mecliste yapmış olduğu konuşmayı Rus proleter ihtilalinin 50. yılını kutlamak havası içinde ve komünist sistemin çeşitli alanlardaki başarısını gösteren bir yazıdan sonra nakledilmesi ile Atatürk'ün sözlerinin vasıta olarak kullanılıp komünizmin övüldüğünü»** bildirmiştir.

Cumhuriyet Savcılığı bunun üzerine 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde T.C.K.'nun 142/4. maddesine göre Fethi Naci ve Yaşar Uçar hakkında dâva açmıştır.

Cuma günkü duruşmada dergimiz avukatı Müşür Kaya Canpolat savcının iddialarını hukuki bakımdan inceleyerek çürütmüştür.

Fethi Naci ise, yaptığı savunmada, özetle şunlar söylemiştir :

«Ekim İhtilali 50 Yaşında yazısı, kutlama havası içinde yazılmış bir yazı değildir. Ekim İhtilali'nin 50. yıldönümü dolayısıyla dünyada ve Türkiye'de bütün gazetelerin ve dergilerin yazılar ve tefrikalar yayınladıkları günlerde, haftalık bir aktüalite dergisinin aktüaliteyi okurlarına verebilmek amacıyla hazırladığı bir yazıdır, objektif bir yazıdır. Sadece kuru rakamlar veren bir yazıdır.

Atatürk'ün meclis zabıtalarına geçen sözleri övgü vasfında değildir, tahlil vasfındadır. Bunun için yazımızın sonuna eklenmiştir. Ve yanlış anlamları önlemek için Atatürk'ün sözlerinin hangi tarihte ve niçin söylendiği bilhassa belirtilmiştir.

Atatürk'ün sözleri o günün şartları içinde söylenmek mecburiyeti duyulmuş sözler değil, Atatürkçü dış politikaya uygun sözlerdir. Nitekim Atatürk şartlar tamamıyle değiştikten sonra da, örneğini verdiğimiz telgraflarda Ekim ihtilali hakkında aynı görüşleri -bu defa övgüler de katarak tekrarlamıştır.

Yazının mahkûm edilmesi, gerçekte, Fethi Naci'nin değil, Atatürk'ün mahkûm edilmesi olacaktır. Atatürk'ün sözleri de Marx'ın, Lenin'in, Stalin'in sözleri gibi 142. maddeye giren sözler sırasına sokulmuş olacaktır.

Hiçbir övgü kasdı olmadan yazılan, sadece kuru rakamlara dayanan ve Ekim İhtilalinin oluş şartlarını ve 50 yıl içinde gerçekleştirdiklerini objektif olarak aksettiren yazıda ileri sürülen suç yoktur. Bu o kadar açıktır ki, aleyhteki bilirkisi raporu tek kişi tarafından hazırlandığı halde, geçmişte Prof. Sulhi Dönmezer'le Fethi Naci arasında husumet olduğu halde, yeni bir bilirkişi heyeti teşkilini ve yeni bir tetkikatı bile talep etmedik. Şimdi talep edilebilecek tek şeyi talep ediyoruz: Beraatımızı.»

Bundan sonra duruşmaya kısa bir ara veren mahkeme heyeti bilahare **«yazının kül halinde tetkikinde komünizmi övme mahiyetinde bulunduğu neticesine varılarak her iki sanığın da birer sene altışar ay hapislerine ve İstanbul'da altışar ay süre ile emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmalarına oybirliğiyle karar verildiğini»** açıklamıştır.

Mahkûmiyet kararı süresi içinde temyiz edilecektir.

Gözle Kaş

Partiyi batırma, arkadaş!
Başların çarptığı aynı taş!..

Can YÜCEL

AP'li Sükan'ın toplum polisleri nihayet AP Kongresi'nde coplarını AP'lilere de indirdi!

Istifa ettikleri söylenen altı bakan, kardeşi bir kalp krizi sonunda öldüğü için İzmir üzerinden uçakla Balıkesir'e gitmek zorunda kalan Bilgehan'ı uğurlamak için gittikleri Esenboğa hava alanı şeref salonunda bir toplantı yaparak, Demirel'in temas ve düşünceleri ile ilgili olarak topladıkları haberlerin değerlendirmesini yapmış ve direnme kararı almışlardır. Bu arada, seçimlerde yolsuzluk yapıldığı sabit olursa bunu da «Yeminliler» aleyhine kullanmayı planlamışlardır.

Kelimenin tam anlamı ile Demirel'in başının derde girdiği sırada, Amerika Birleşik Devletleri'nin CIA ajanı yeni Büyükelçisi Sunay'a güven mektubunu sunmuş ve aynı gün ancak önemli buhranlarda ortaya çıkan ünlü Şellefyan uçakla Ankara'ya gelerek Demirel ile «Ümmetçiler»in arasını bulmak için gönüllü arabuluculuk çalışmalarına başlamıştır.

Arabuluculuk yapmak üzere ünlü Şellefyan tekrar *sahneye* çıkıyor.

Önce Demirel'i evinde ziyaret eden Şellefyan, Salı günü Bilgiç ile Esenboğa hava alanında bir görüşme yapmıştır. Saat 14.30'dan 16'ya kadar süren Şellefyan-Bilgiç görüşmesinde uzlaşmayı sağlayacak yol bulunamamış, bunun üzerine Şellefyan Demirel'i ziyaret etmiştir. Demirel'in evinde yapılan görüşmede Şellefyan, Bilgiç'cilere taviz verilmesinin şimdilik uygun politika olacağı *bezi üzerinde durmuş ve en* akıllıca işin yeni Genel İdare Kurulu'nun en kısa zamanda *toplanması ve tartışma konularının* gündeme alınması olduğu kararlaştırılmıştır.

Aslında Genel İdare Kurulu'nun yapacağı toplantı hükümsüz buhrana hiçbir çözüm getirmeyecektir. Çünkü, önemli olanlan Merkez Temsilciler Meclisi'nin 20 Aralık'ta yapacağı toplantıdır. İl temsilcilerinin, Genel İdare Kurulu üyelerinin *ve belirli sayıda parlamento* temsilcisinin katılacağı Merkez Temsilciler Meclisi'nde dört genel başkan yardımcısı için seçim yapılacaktır. Eğer, «ümmetçiler» genel başkanlıklardan ikisini alırlarsa, bir noktada Demirel'e karşı büyük bir zafer kazanmış olacaklardır.

ÖZEL SEKTÖR

Ticaret Odası ve Koç'un hisse senetleri

SİYASİ partilerdeki kaynaşmalar devam ederken içyüzünü geçen hafta açıkladığımız İstanbul Ticaret Odası'nda da bir takım iç çekişmeler son günlerde üstü kapalı olarak basına aksetmiştir.

Aslında Ticaret Odası İdare Heyeti seçimleri tamamen bir formalitedir. Oda Yönetim Kurulu daima beş on gedikli tüccar arasında birbirine devredilmektedir.

Ticaret Odası'nın Yönetim Kurulu başkanlığı ise daima aynı şahsa verilmektedir: Behçet Osmanağaoğlu... 1960'dan beri yönetim kurulunun üyesi ve başkanı olan Osmanağaoğlu, aynızamanda Vehbi Koç'un temsilcisidir.

İşte böyle bir formaliteden ibaret olan yönetim kurulu seçimlerine bu yıl ilk defa Salih Binbay isimli bir üye itiraz etmiştir. İtirazda belirtildiğine göre, meclis başkanlığı üç toplantıya mazeretsiz gelmeyen meclis üyelerini tüzüğe göre müstafi sayıp yerlerine yedeklerini getirmeden seçime gitmiştir. Bu bakımdan seçimler usulsüz ve batıldır.

Bu itiraz üzerine İl Seçim Kurulu'ndan bir hakimler heyeti odaya gelerek evrak üzerinde incelemeler yapmış, ilgilileri sorguya çekmiştir.

İl Seçim Kurulu'nun yönetim kurulu seçimlerini iptal edeceğini sezen Oda Meclisi ve Yönetim *Kurulu başkanlıkları insiyatifi* **elde tutmak için 30 Kasım cumartesi günü kendiliklerinden** *seçimi yenilemeğe* **karar vermişlerdir. 30 Kasım günü seçim için tekrar toplantı yapılmış, fakat gürültü patırtıdan, karşılıklı ithamlardan dolayı seçime gidilememiştir.**

Bu toplantıda ortaya atılan ithamlardan birine göre, Meclis Başkanlığı yukarıda belirtilen *usulsüzlüğü kasden yapmıştır.* **Arka arkaya üç toplantıya mazeretsiz gelmeyen 15 meclis üyesini** *mahsus* **değiştirmemiştir. Zira Ticaret Odası bünyesinde bu gediklilerin karşısında oldukça kuvvetli bir muhalif grup teşekkül etmiştir. Bu grup kendisine «İlericiler» ve «Atatürk nesli» gibi isimler takmıştır. Meclis Başkanlığı, bu** *muhalifler* **kazandığı takdirde seçimleri iptal ettirebilmek için usulsüzlüğü elinde koz olarak bulundurmağa karar vermiş, ancak oyun geri tepmiştir.**

Ticaret Odası'ndaki bu çekişmelerin *derininde ise başka nedenler* yatmaktadır. Ticaret Odası bünyesinde büyük menfaat *oyunları oynanmaktadır.* Bu oyunlardan birisi de şudur:

28 Kasım günü Oda Yönetim *Kurulu* **Başkanı Behçet Osmanağaoğlu Ticaret Odası Memurları Sigorta Sandığı Müdürü Şemsettin Güler'i makamına çağırarak sandığa ait paralardan 4.000.000 Lira ile derhal Arçelik hisse senetleri alınmasını emretmiştir. Osmanağaoğlu bu emri verebilmiştir, çünkü kendisi aynızamanda Sigorta Sandığı'nın da başkanıdır.**

Aylığı 5 bin lira *olan* **Sigorta Sandığı Müdürü, başkanın bu emri karşısında derhal bir «baş üstüne» çekip telefona sarılmış ve İş Bankası ile Akbank'a talimat vererek Koç'un 4 milyon liralık hisse senetlerini sandık adına satın almıştır.**

Bugün piyasada bir kalemde 4 *milyon lira nakid temin* **etmenin ne demek olduğunu erbabı bilir. Tabii sigorta sandığından 4 milyon birden Koç'un şirketine yatırılınca Ticaret Odası'nın karışmasına hiç şaşmamak lazımdır. Zira, odayı meydana getiren tüccarların hepsi nakid buhranı içinde kıvranmaktadır ve Koç'a gösterilen iltiması kolay kolay affetmeyeceklerdir.**

Halk ve gençlik

Yaşar Kemal

Sosyalist mücadele oldum olası gençliğe önem vermiştir. İşçiler, köylüler, *emekçiler, sömürülenler dünyayı yeniden* kurarlarken çoğu zaman gençliği yanlarında bulmuşlardır. Sosyalist savaşta çok genç insanın alın teri ve kanı vardır. Hangi kökenden gelmiş olursa olsun çoğunlukla genç insan inandıklarının, doğrunun yanında bulunmayı istemiştir: Çağımızda da bu genç insanın önemi iyice belirlenmiştir. Genç insan dünyanın düzeltilmesine, haksızlıklara, zulümlere karşı tekmil ağırlığını koymuştur. Çağımız, başkaldıran gençliğin çağıdır dersek çok da yanılmamış oluruz. Çağımızda gençlik büyük ödevler yüklenmiş, ezilen sınıfların hareket halindeki, her yönüyle vurucu gücü olmuştur. Bu güç gittikçe de ağırlığını daha çok duyurmaktadır. Bütün genişliğiyle bir büyük savaşın yükünün *ağırlığının önemli bir kısmını artık sırtında* taşıyan gençliği bekleyen tehlikeler elbette vardır. İşçiler, köylüler savaşlarında kendilerine nasıl sağlam, tartışılmaz bir yol çizmişler, bu yolda her gün biraz daha nasıl başarıya doğru gidiyorlarsa, gençliğin de kendisine böyle sağlam, şaşmaz bir *yol çizmesi gerekliydi. Daha doğrusu bazı* yönleriyle gereklidir.

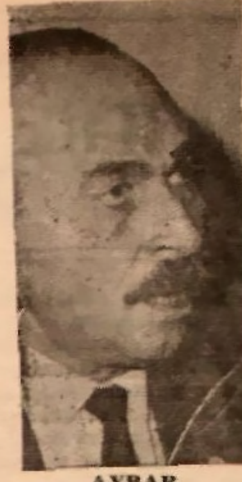
Çağımız gençliğinin, bugünkü dünyada en büyük özelliği çoğunluğuyla kendisini emekçilerin yanında bulmasıdır. Çağımız gençliği çoğu zaman da emekçilerin yanında onların dümen suyunda döğüşmüyor, *onlarla elele vermiş savaşıyor. Bazı zamanlarda*, bazı yerlerde de bütün yetkiyi elinde toplayıp emekçiler savaşının önderliğini eline alıyor. İşte bundan dolayı da gençliğin sorunları daha da ağırlaşıyor, büyüyor. İşte bundan dolayı da gençlik örgütleri, parti örgütleri gibi, kendini toparlamak, tam disipline uymak zorunluğunu duyuyor.

Az gelişmiş bir memleketin gençliğiyse *daha büyük bir sorumluluk* altındadır. Az gelişmiş ülkelerde emekçiler bilinçli olarak pek örgütlenemedikleri için gençliğe çok büyük ödevler düşmektedir. Örneğin Türkiye az gelişmiş bir ülkedir. Komprador burjuvası memleketin üstünde bir karasaban gibidir. Köylünün üstünde yüz*yıllardan bu yana bir zulüm dağı gibi du*ran ağayla işbirliği yapmıştır. Softaları da emrine almıştır. Bir de çağımızın en büyük sömürü gücünün askerlerini getirip yurdumuzu işgal ettirmiştir. Türkiye bütün anlamıyla işgal edilmiş bir memlekettir. Bu düştüğü kötü durumlardan Türkiye'yi *kurtaracak bir tek güç vardır, o da* emekçi gücüdür. Bürokratlar, bütün öteki yan tabakalar, ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar, Türkiyeyi içine düştüğü bu çıkmazdan emekçiler olmadan kurtaramazlar. Soyut millî kurtuluş savaşı dedikleri savaş tarzı geçeli epey bir zaman olmuştur. Bir milletin millî kurtuluşu, kompradorluğun doğuşundan sonra, artık sosyalist savaştan başka bir şey olamaz. Bu, iki iki dört eder gibi *bir gerçektir.* Sosyalist savaşı da ancak ve ancak emekçiler verirler ve ancak sosyalist savaşı emekçiler başarıya ulaştırırlar. İdris Küçükömer'in dediği Türkiye'de artık bir sınıf olmağa doğru giden bürokrat tabaka, emekçiler adına bir sosyalist savaşı sürdürebilir, kazanabilir mi? Bizim istediğimiz, şimdi sınıf olmağa doğru giden bu tabakanın emekçilerin yanında sosyalist mücadeleye girişmesidir. Bu mümkün mü? Emekçiler onları bu savaşa katmak için ellerinden her gelen çabayı göstereceklerdir. Emekçilerin bu yeni kurtuluş savaşında tez günde başarıya ulaşıp *ulaşmamaları bürokrat tabakanın tez gün*de emekçilerin yanında olup olmamalarına bağlıdır biraz da. Bürakrat tabakalar emekçilerin yanında olurlarsa emekçiler millî kurtuluş savaşımızı daha kolay ve daha çabuk başarıya ulaştırırlar.

Türkiye'de gençlik kendi örgütlenirken, emekçileri de örgütleyecektir. Gençliğin başarısı emekçileri bilinçlendirdiği örgütlediği ölçüde olacaktır. Bir şeyi, bir *büyük gerçeği hiç unutmamalıyız: Gençlik* emekçileri örgütler, onları bilinçlendirirken, emekçilerden de çok şey öğrenecek, başka bir yönden de kendi bilinçlenecektir. Gençliğin bir yerde sınırı dardır. Gençliğin büyük deneyleri yoktur. Yaşam karşısında deneysizdir. Gençliğin gücü damarlarındaki taze kan, *sömürülenle birlik olma namusu*, bağımsızlığını yitirmiş bir memleketi kurtarma vatan severliği, bilimsel metodtur. Emekçiyse sonsuz yaratıcılıkta olan olan yaşamdır. Gençlik işçiye bilimsel metoduyla gidecek, kitabıyla kalemiyle gidecek, emekçiden de yaşamın yaratıcılığını öğrenecektir. *Sınıfsal bilinç tek yönlü değildir.* Ne tek başına kitabın öğrettikleri, ne tek başına yaşamın öğrettikleridir. Bilinç bir bütündür ve ikisi bir araya gelmeden, getirilmeden savaş yarım kalır, bu savaşta aksaklıklar olur. Sosyalist savaş tarihinin bize çok öğrettikleri var. Bir tanesi de savaşmak imkanını bulmuş emekçi halkın hiç yanılmadığıdır. Yanılmamış ve başarıya ulaşmıştır. Bir elimiz kitaptaysa bir elimiz yaşamda olacak. Emekçinin elinde olacak. Sosyalist kavgada başka türlü başarıya ulaşmanın mümkünü yoktur. Sonsuz bir yaratmada olan emekçi halktan, kitaplardan öğrendiğimizden daha çok öğreneceğiz. Halkla alışverişi sağlamaksak, onun elini tutmak, onunla birlikte yaşamak, savaşmak imkânını *bulamazsak* bu kavgada *başarıya* ulaşamayız. Emekçi halk o yanda, biz bu yanda bocalar dururuz. Hem de sittin sene. Halka ulaşabilmek, onunla birlikte bir savaşa başlayabilmek elbette yolların en zorudur. En zordur ama en sağlamıdır da. Sağlıklı bir sosyalist dünyayı başka türlü kuramayız. İlk önce varacağımız gerçek bu olmalıdır. Yalpalamak bize çok gün yitirtir. Gençliğin gücü ister istemez halkın gücüyle birleşecektir.

Halka varmak, onu bilinçlendirmek dururken parti içindeki sen ben döğüşüne katılmak bir genç kuşağa, sosyalist savaşa hiç bir şey kazandırmaz.

TİP Olağanüstü Kongresine taban sahip çıkmalıdır!

AYBAR
— Ne merkez... —

TİP'İ KURTARACAK TABAN'DIR!

AREN
— ... ne de grup! —

GETİREBİLECEĞİ tahmin edilen olumsuz gelişmelere rağmen, Türkiye İşçi Partisi'nin Olağanüstü Büyük Kongresi'nin toplanması, üst kademelerde çekişen her iki tarafın da isteğiyle kaçınılmaz hale gelmiştir.

Sadun Aren ve arkadaşları, olağanüstü kongreyi toplayabilmek üzere gerekli beşte bir delege imzasını elde etmek için il il dolaşırlarken, 3 ve 4 Aralık günlerinde Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın başkanlığında toplanan Merkez Yürütme Kurulu, olağanüstü büyük kongrenin toplanmasını genel yönetim kurulundan istemeye karar vermiştir.

Bu konuda yapılan açıklamada özetle şöyle denilmektedir :

«Merkez Yürütme Kurulumuz, Sadun Aren ve Meclis grubumuzdaki 7 arkadaşının gerçeğe aykırı beyanlarla şahıslarla uğraşmayı itiyat haline getirdiklerini ve açıkça hizipçilik faaliyetlerine giriştiklerini, büyük kongre kararlarına ve seçim sonuçlarına karşı gelerek tüzük hükümlerini çiğnediklerini tesbit etmiştir. Aren ve arkadaşlarının büyük kongreden bu yana, büyük kongredeki taahhütlerine aykırı olarak muhalefetlerini parti organları dışında ve basın yoluyla yaptıkları ve böylece bölücü faaliyetleriyle parti birliğini ve beraberliğini bozmaya çalıştıkları ve devamlı bir huzursuzluk kaynağı oldukları bir gerçektir.

Son olarak da Aren ve arkadaşlarının büyük kongreyi olağanüstü toplantıya çağırmak için imza toplamaya başladıkları, basında yayınlanan bildirilerden öğrenilmiştir.

Normal 3. Büyük Kongre'den çok kısa bir zaman sonra olağanüstü kongreye gidilmesi için tahrik ettikleri olaylar dışında hiçbir sebep yoktur ve böyle bir işlem dünya siyasi tarihinde eşine rastlanmayan bir skandaldır.

Aren ve arkadaşlarının tüzük hükümlerine göre kesin ihraçlarını gerektirecek faaliyetleri sabit bulunduğu halde, büyük kongreyi olağanüstü toplamak için harekete geçmiş olan bu kimselerin kongreden önce haysiyet divanına sevkedilmelerini ve üyelik görevlerinin askıya alınmasını Merkez Yürütme Kurulumuz uygun bulmamıştır.

Merkez Yürütme Kurulumuz, olağanüstü büyük kongrenin partiyi kendi emellerine alet etmek için harekete geçmiş bulunan Sadun Aren ve arkadaşlarına hakettikleri dersi vereceğine inanmaktadır. Bundan dolayı seçimler arifesinde parti içinde tahrik edilen bu maksatlı ve olumsuz gelişmelere kesin şekilde son verilmesini sağlamak ve kongre kararlarına saygılı, her türlü tezvirden arınmış, güçlü, birbirine saygılı ve inanmış sosyalistlerin gönül rahatlığı ile çalışabileceği bir örgüt haline getirebilmek için merkez yürütme kurulumuz derhal olağanüstü kongreye gidilmesini genel yönetim kurulundan istemeyi karar altına almıştır.

Büyük Kongre delegelerimizin bu kış aylarında işlerini, güçlerini bırakarak ve ağır mali fedakarlıklara da katlanarak normal kongremizden pek kısa bir zaman sonra tekrar toplantıya çağırılması teklifini merkez yürütme kurulumuz sorumluluğunu müdrik olarak büyük üzüntü ile genel yönetim kuruluna götürmektedir. Ancak bunun vebalinin Aren ve arkadaşlarına ait bulunduğunu da gerek üyelerimizin, gerekse delege arkadaşlarımızın gereği gibi takdir edeceklerine inanmaktayız. Tek tesellimiz tabanın alacağı kararlarla partimize yeni bir hız kazandıracağı inancıdır.»

Merkez Yürütme Kurulu'nun bu açıklamasından sonra imza toplamalarına lüzum kalmadığı için Aren ve arkadaşları dağıldıkları Anadolu'dan geri dönmeğe başlamışlardır.

Genel Yönetim Kurulu'nun vereceği karara göre kongrenin yeri ve tarihi belli olacaktır. Büyük bir ihtimalle TİP Olağanüstü Büyük Kongresi Şeker Bayramı ile Yılbaşı arasında, Ankara'da toplanacaktır. Merkez Yürütme Kurulu, karşı tarafın beşte bir imzayı toplaması kuvvetle muhtemel olduğuna göre insiyatifi ele alarak kendiliğinden kongreyi olağanüstü toplantıya çağırmakla olumlu bir davranışta bulunmuştur. Aren ve arkadaşlarını haysiyet divanına vermemek ve kongrede konuşmak imkânlarını ortadan kaldırmamak da yerinde bir karar olmuştur.

Esasen TİP Genel Merkezi, kendi bünyesindeki çözülmeler dolayısıyla bir an önce bir çözümyolu bulmak zorunluluğu ile karşı karşıya kalmıştır. Nitekim Merkez Yürütme Kurulu üyelerinden Şükran Kurdakul ve Doç. Dr. Murat Sarıca geçen hafta bu görevlerinden istifa etmişlerdir. Her iki üyenin de Sadun Aren tarafına katılmaları söz konusu değildir. Ancak genel merkezin tutumunu da tasvip etmemektedirler. Nitekim Doç. Dr. Murat Sarıca genel başkanlığa gönderdiği istifa mektubunda «Karşılıklı suçlamaların sürüp gittiğini ve hatta şiddetini daha da artırdığını üzülerek görmekteyim. Kanımca bu tür kişisel suçlamalar ve hücumlar partiye ancak büyük zarar vermektedir.

Ayrıca genel merkezin davranışı da Merkez Yürütme Kurulu'nun 20 Kasım 1968 tarihli toplantısından sonra yayınlanan bildiriye uygun düşmemektedir» demiştir.

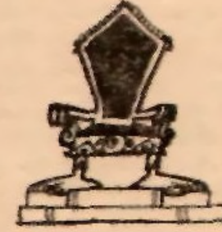
Bu durumda, merkez yürütme kurulu bildirisinde de kabul edilen sakıncalara rağmen olağanüstü büyük kongrenin toplanması zorunlu hale gelmiştir.

Şimdi bütün mesele, bu kongrenin partiyi içine düştüğü çıkmazdan kurtarıp kurtaramayacağıdır. Bu konuda en doğru teşhisi yine taban koymuştur.

Yapılması zorunlu hale gelen olağanüstü büyük kongre, kişisel hesaplaşmaları bir yana bırakarak tabanın çağrısında belirtilen temel rahatsızlıklara eğilmek, şimdiki yöneticilerin ve onlara muhalefet eden parlamento üyelerinin de olumlu katkılarıyla bu sorunları çözmek için gerekli tüzük ve program değişikliklerini gerçekleştirmek zorundadır.

Yeni genel yönetim kurulu seçimi, bu değişiklikler gerçekleştirilmeden yapıldığı takdirde, kazanan kim olursa olsun, partiyi çıkmazdan, hattâ belki de bölünmeden kurtaramayacaktır.

Nitekim, seviyesiz yayınlarıyla parti içi ihtilafın bu derecede büyümesinde birinci derecede rol oynayan ve şimdi de Sadun Aren'in için en büyük handikapı teşkil eden Çetin Altan, büyük fıkrasında herkese sosyalistlik dersi verip «Şantaj da, jurnal-

cilik de, gammazlık da, dedikoduculuk da sökmez sosyalizmde» derken, küçük fıkrasında da şantajın dikâlâsını kendisini yapmaktadır:

«Partiler Kanunundaki bir maddeyi bazan hatırlamak gerekiyor. Halkımız kanun maddelerindeki incelikleri bilmediği için o maddeyi hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Bu maddeye göre bir partinin seçime girmesi için iki şart gerekmektedir:

Ya seçimlerden dokuz ay önce BMM'nde on kişilik bir grubu olacaktır.

Ya seçimlerden dokuz ay önce, onbeş ilde bütün ilçeleriyle kurulmuş teşkilâtı...

Bazı partililerin partilerin onbeş ilde bütün ilçeleriyle kurulmuş teşkilâtı yoktur. Bunlar şayet BMM'de grupları var ise girebileceklerdir seçime.

Ve kazara grupları bu partilerden ayrılırlarsa, o zaman partinin yöneticileri seçim yerine kös kös gidip evlerine gireceklerdir.»

Çetin Altan'ın hangi partiyi ve hangi grubu kasdettiği gayet açıktır. «Bizleri yöneticiliğe seçmezseniz, TİP de seçime giremez» demektir bu!

Ve aynı Çetin Altan, yine TAŞ fıkrasında TİP'in tabanını açık açık tehdit etmektedir:

«Pek yeteneksiz ve pek dedikoducu olduğu ortaya çıkan yönetici kadro değiştiği an, sosyalist akım birkaç misli hızla girecektir seçim kampanyasına. Kadroyu değiştirip değiştirmemek olağanüstü kongreye gelecek delegelerin bilinç seviyesiyle ilgili bir olaydır. Değiştirmezlerse dört yıllık bir gecikmenin vebali onlara ait olacaktır.

Seçimlerden sonra herkes kendileriyle eğlenecektir:

— Hani başa güreşecektiniz? diye.

Bir miting yapamıyacaklardır. Çevrelerinde hiçbir bilinçli sosyalistin desteğini bulamayacaklardır. Radyolardan ve gazetelerden yararlanamayacaklardır. Halk kütlelerini sürükleyemiyeceklerdir. Ve kendilerine verilmiş bir fırsatı kötüye kullanmış olmanın acısını yönetici kadroyu değiştirinceye kadar çekeceklerdir. Sonunda da değiştireceklerdir ama boşuna zaman kaybetmiş olacaklardır.

Ve o zaman kimseye :

— Ne bilelim aldandık, demeye yüzleri bulunmayacaktır.

Bütün uyarmalar yapılmış, Türk kamuoyunun dikkati boşlukların üstüne çekilmiş ve neyin düzeltilmesi gerektiği ortaya konmuştur. Ve şimdilik son bir fırsat daha yaratılmıştır.

Bu fırsat iyi kullanılırsa kullanılır..

Kullanılmazsa meseleyi o zaman başka formüllerle çözmek gerekecektir. Ve mutlaka çözülecektir mesele. Bugünkü sosyalist akımın gücü buna yeterlidir..»

Sadun Aren ve arkadaşlarının, tesadüfen aralarına katılmış bulunan Çetin Altan'ın «kişisel ihtiraslar tatmin edilmediği takdirde partiyi bölmek» şeklindeki bu küçük hesaplarına ortak çıktıklarını sanmıyoruz. Son sözü taban söyleyecektir.

Gerekli tüzük değişiklikleri yapıldıktan ve Çağrı'da yer alan getirildikten sonra tabanın yagörüşler kongre kararı haline pacağı seçimlere, seçimi kaybedenler de dahil, bütün partililerin saygı göstermesi ve partinin bütünlüğünü koruması şarttır

BiLiM

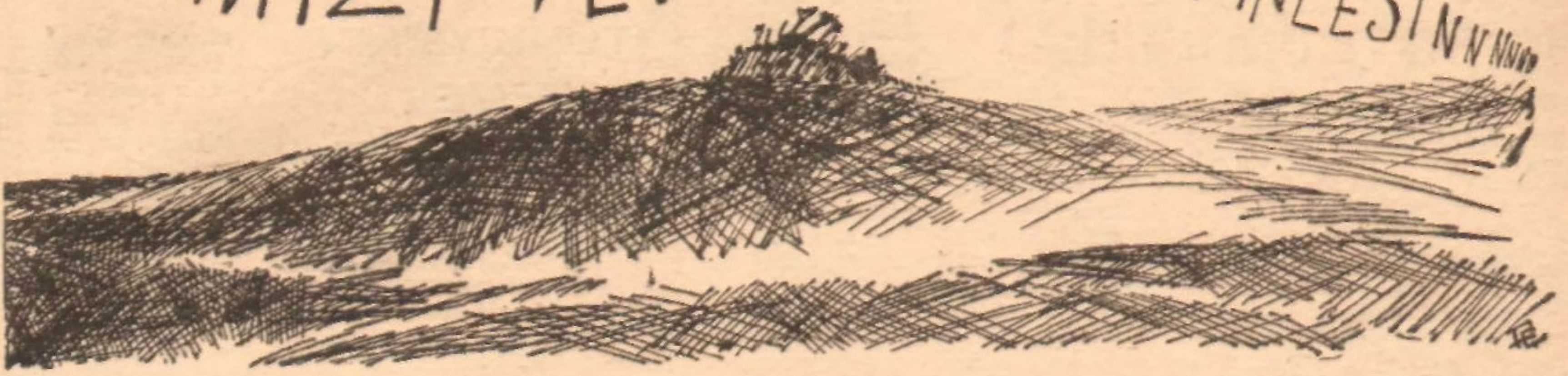
ÇINGAR tavanda koptuydu. Şimdi iş, yine, kozların tavanda paylaşılmasına kaldıysa eğer, orda söylenecek her söz, tutulacak her yol, çözülmeden gayri bir çözüm getirmeyecektir. Onun için, en iyisi, işi kökünden tabanın işi olarak ele almalı, üzerinde tartışılan konuları kişisel çatışmalar alanından çıkarıp tabanın somut yaşantısına çakıştırmalı. Yoksa her bir fikir, ne denli «doğru» olursa olsun, karşı yana bir saldırı silâhı olmaktan öteye varamaz, bir işe yaramaz.

Bunun için taban, somut yaşantısını, eksiğini ve fazlasını, iyice bir belirleyip ortaya koymalıdır; varlığıyla ortaya çıkmalıdır. Bilim, herbirinin neyi, niçin savulladığını bilemediğimiz hocaların birbirlerinin tepesinde salladıkları falaka değneği değildir. Bilim, emekçileri iktidara götüren yolda tabanın tutarlı bir eylem bilincine varmasını, halkla ilişki kurmasını ve bu ilişkiyi doğru kurmasını sağlayacak araçtır. Ama ne var, bilim de, burdaki doğrunun hazırlop bir doğru değil, herdaim oluş hâlinde bir doğru olduğunu söyler. Yani eylem tutarlı olacaktır; önceden bilinen tutarlı eylem yoktur. Halkla ilişki doğru kurulacaktır; kurulacak doğru ilişki yoktur.

Onun için işte, tabanın bilimce eksiğini had ölçüde duyduğu bugünkü ortamda, bilimin doğrusu yanlışı bunca yıllık hocaların son üç-beş aydır söylemeyi uygun ya da zorunlu gördükleriyle değil, ancak tabanın sorunlarıyla ve tabanın sorunlarından çıkardığı dilekleriyle belirlenebilir. Taban bütün sorunlarıyla varlığını ortaya koymalı ki bilim soyuttan somuta varma sürecine girebilsin, hocalar elinde değnek olmaktan çıksın, sınıfa yarar silâh olsun.

T. AĞAOĞLU

Ferruh Doğan

YALNIZ ANADOLU

BATI KRİZİ ATLATTI MI?

Burhan T. ENER

KASIM ayının ikinci yarısında batı ekonomilerinin bir yıl içinde karşılaştıkları üçüncü sarsıntıya tanık olduk. Olaylar hızla gelişirken ve sonra da zahiri bir sonuca bağlanırken dikkatler daha fazla de Gaulle'ün cesareti ve boyun eğmeyişi üzerinde toplandı. Yapılan yorumlarda bir yandan de Gaulle'ün ne yapmak istediği hakkında tahminler yürütülürken, diğer yandan bazı kişiler generalin bu hareketini aşırı, riskli bir cesaret eseri olarak nitelediler. Son krizin gerçekçi bir değerlendirmesini yapabilmek için dikkati kişilerden çok kapitalist ekonominin özelliklerine ve mekanizmasına çevirmek gereklidir. Bu açıdan yapılacak bir değerlendirme ile son üç krizin ortaya koyduğu bazı sonuçları ve dersleri de görmek mümkün olacaktır.

Fransa neden böyle bir problemle karşılaştı? Önce bu soruyu cevaplandıralım, 1958'de işbaşına geldiğinde bir devalüasyon yapan de Gaulle, kendi yönetim yıllarında dış ticaretin önemini kavramış bir zihniyetle altın ve döviz stokunu geliştirdi. Sağlam durumuna güvenerek, diğer batılı ülkelere paranın dış ödeme gücü hakkında öğütler verdi ve Amerika'ya meydan okudu. İçinde bulunduğumuz yılın başında Fransız frankının altın kadar sağlam olduğunu ileri sürüyordu. Mayıs ayında doğan öğrenci ve işçi hareketleri politik ve toplumsal havayı gerginleştirirken, sermaye huzurunu yitirdik. Gerginlik gitgide artarken sermayenin önünde iki çıkış vardı: Güvensiz ortama rağmen elde tutulmak yada yurt dışına kaçmak. İkinci çık, Fransa'nın aleyhine de olsa, sermayedarın lehine olduğu için, sermaye yurt dışına akışa geçti. Aynı dönemde işçi ücretlerine yapılan zamlar fiyatlara yansıdı, bazı ücretleri yeniden ayarlamak gerekti ve ücret - fiyat spiralinin bu hızlı gidişi, 1968 başından Kasım'a kadar genel fiyat seviyesinde %10'a yakın bir artış yarattı. Dış ticaret güçleşti ve ticaret bilânçosunun Ekim sonuna kadar olan devrede verdiği açık 4,4 milyar frankı buldu. Kötü gidişe bir son vermek amacıyla 12 Kasım'da bazı tedbirler alındı: İskonto haddi yükseltildi, bankaların Merkez Bankasında tuttukları ihtiyatların oranı arttırıldı ve kredilere bir tavan kondu. (Batı ekonomilerinde enflâsyonist baskıyı önlemek için sık sık başvurulan çareler.) Tedbirlere rağmen problem hafiflemedi. Yurt dışına sermaye kaçışı gitgide hızlanmaktaydı ve kaçışın yönü Batı Almanya idi. Çünkü Fransız parası gitgide zayıflarken Alman markı en sağlam para olarak göze çarpıyordu. Frankın devalüe edilmesi (yani dış değerinin düşürülmesi) ihtimali arttıkça, frank'ı mark'a çevirip elde tutmak ve devalüasyondan sonra tekrar frank'a çevirmek kolay bir kazanç yolu olarak gözükmekteydi. Borsaların kapatılmasından önceki 4 hafta içinde Batı Almanya'ya akan yabancı paraların değeri 4,5 milyar dolar idi. Sadece son üç gün içindeki miktar 1,8 milyar dolara yakındı. Spekülâsyon kendi kendini besliyerek gelişmekteydi. Spekülâsyon eğilimi arttıkça franka güven azalıyor, bu güven azaldıkça devalüasyon ihtimali yükseliyor ve spekülâsyon daha da artıyordu.

DURUM tehlikeli bir safhaya girince Avrupa borsaları kapatıldı. Batı para piyasasının önde gelen 10 ülkesi Bonn'da toplandı. (Amerika, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Kanada, İsveç, Hollanda, Japonya, Belçika). 10'ların meseleyi bu kadar ciddiye alıp toplantıya koşmaları şüphesiz Fransa'ya duydukları sempatiden ileri gelmiyor. Frankın içinde bulunduğu durum özellikle İtalyan liretini, Belçika frankını ve İngiliz sterlinini de tehdit etmekteydi. Krizin bu kadar genişlemesi halinde dolar da ikinci bir sarsıntıyla karşılaşacaktı. Soruna çözüm bulmak istiyen 10'lar toplantısında iki şık tartışıldı: Frankın devalüasyonu yada markın revalüasyonu (yani markın dış değerinin halen mevcut kurdan daha yüksek bir değerle yeniden saptanması), Almanya revalüasyona şiddetle karşı çıktı. Yoğun çalışmalar sonucunda resmi bir karar alınmamakla beraber frankın devalüe edileceği anlayışı içinde toplantı sona erdi. Kamuoyu devalüasyona muhakkak nazariyle bakmakta idi. Fransız basını de Gaulle'ü üzüntülü bir havayla eleştiriyordu. Le Monde, **«Rejimin kendisi devalüe edilmiştir»**; J. J. Servan Schreiber, **«De Gaulle'ün Fransa'sı Almanlara karşı en önemli muharebe olan iktisadi muharebeyi kaybetti.»** diyorlardı. Alman basını ise sanki bir zafer kutluyordu. Almanya'nın en büyük gazetesi olan Bild-Zeitung, **«Şimdi Almanlar Avrupanın 1 numarası.»** diye haykırıyordu.

Bu atmosfer içinde de Gaulle'ün devalüasyonu reddetmesi daha çok iktisadi olmıyan nedenlere dayanmaktaydı. Problemin özü ise şüphesiz iktisadi idi. Devalüasyon yerine alınan belli başlı tedbirler şunlar oldu:

- İhracat yapan endüstriler desteklenecek, ihracata vergi iadesi yapılacak.
- Yurt dışına çıkacak olan Fransız'lara 500 franktan fazla verilmiyecek. İş adamları ise en çok 2000 frank çıkartabilecekler.
- Ücret ve fiyatlar dondurulacak. Fiyat artışlarıyla mücadele edilecek.
- 1969'da Pasifik'te yapılması düşünülen nükleer deneme için öngörülen donatım kredileri % 60 jesi için öngörülen donatım kredileri % 60 oranında kısılacak.
- Çeşitli tasarruflarla 1969 bütçesindeki 11 milyarlık açık 6 milyar franka indirilecek.

ALINAN tedbirlerle Fransız ekonomisi sıkıntılı bir devreye girmiştir. Atılan adımlarla frankın eski sağlamlığına kavuşacağı şüphelidir. Yurt içinde doğacak bazı politik hareketlerin iktisadi hayatı yeniden problemlere itmesi beklenmelidir. (Doğacak hareketler ya benzer sonuçlar yaratacak yada şiddet kullanılarak bastırılmak istenecektir.)

Burada kısa olarak Almanya'nın durumuna da değinmekte yarar vardır. Batı Alman ekonomisi 1966 yılında bir durgunluk geçirmişti. Durgunluğu gidermek üzere kamu harcamaları 2 milyar dolar arttırılmıştı. Bu tedbirin rahatlatıcı etkisi kendini göstermiş ve 1967 yılında prodüktivite %7 artarken, gayrisafi milli hasıla da %5,5 yükselmiştir. Dış ticaret dengesi 1965'te 6,5 milyar mark açık vermişken durum gitgide düzelmiştir. 1967'de 9,7 milyar mark olan dış ticaret fazlasının bu yıl da 10 milyar marka yakın olacağı umulmaktadır. 10'lar arasında, son 5 yılda, parasının dış değeri en az oynama göstermiş ülke Batı Almanya'dır. Bu nedenlerle bir yandan spekülâtörler mark'a hücum etmişler, diğer yandan da mark'ın revalüasyonu Bonn'daki toplantılarda önemli bir şık olarak ortaya çıkmıştır. Almanya revalüasyonu reddetmekle beraber diğer ülkelerin baskıları karşısında şu tedbirleri almak yoluna gitmiştir: a) İhracata %4 vergi koymak, b) İthalattan alınan vergileri %4 azaltmak. Bunun sonucu olarak ihracat azalacak, ithalat artacak ve dış ticaret fazlası da düşecektir. Bu tedbir aslında fiili bir revalüasyondur. Fakat, sadece Almanya'nın ithalat ve ihracatı ile ilgili olduğundan, kısmi bir revalüasyon demek daha doğrudur.

FRANSA'NIN ve Almanya'nın durumlarını ortaya koyduktan sonra son krizin, daha doğrusu son üç krizin bize gösterdiği bazı hususları şu şekilde toparlıyabiliriz:

1) Sosyalist blok ve üçüncü dünya ülkeleri, batı ülkelerinin sömürü sahalarını daralttıkça, kapitalist ekonomiler ciddi dış ödeme sorunlarıyla karşılaşmakta ve bu sorunlar ekonominin tümünü sarsmaktadır.

2) Sermayenin çok önemli bir rol oynadığı kapitalist ekonomilerde toplumsal huzursuzluklar sermayeyi korkutmakta, kaçırmakta ve ekonomik problemlere yol açmaktadır. Batı ülkelerindeki iç çelişmeler su üstüne çıktıkça sermayenin bu hassaslığı ekonomik hayatta daha önemli bir rol oynıyacaktır.

3) Kapitalizmin bugünkü safhasında batı ülkeleri arasındaki ekonomik bağlar çok girift-leşmiş olduğundan birinin karşılaştığı kriz diğerlerini de ilgilendirmekte ve tehdit etmektedir.

4) Kaderini (isterseniz büyük ölçüde diyelim) piyasa mekanizmasına bağlamış kapitalist ekonomilerde, krizler kendiliğinden bir çığ gibi büyümekte ve spekülâsyon olayı serbest piyasa mekanizmasının bir parçası olarak çok önemli ve tehlikeli bir rol oynamaktadır ve oynıyacaktır.

5) Son olarak, başlıktaki **«Batı krizi atlattı mı?»** sorusuna da cevap vermek gerekirse: Kasım ayında doğan kriz de daha öncekiler gibi geçiştirilmiştir, fakat batının ekonomik yapısı, ileride daha ciddi problemler yaratacak olan tohumları içinde saklamaktadır.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ÜYE

Emekçi halkımızın biricik umudu olan ve Türkiye'nin kurtuluş savaşını yürütmek gibi tarihi bir sorumluluğu yüklenmiş bulunan Türkiye İşçi Partisi zor bir dönemin eşiğindedir. Partimizin içine düştüğü bu bunalım, yüzeydeki nedenlerle son kongrede ortaya çıkan bir durum değildir; nedenler çok daha derinlerde yatmaktadır.

İnanıyoruz ki çözüm yolu yeni ve eski yöneticilerin yaptıkları gibi karşılıklı suçlamalarla değil, partinin bünyesindeki rahatsızlıkların üzerine cesaretle eğilmekle bulunacaktır.

İşçi Partisi Yöneticileri bugüne kadar Türkiye'nin temel sorunlarına sağlam teşhisler koyamamış, gerekli çözüm yollarını gösterememişlerdir. Partinin örgütlenme ve eğitim sorununu çözememişlerdir. Partinin politik stratejisi içinde yandaş kuruluşları gerektiği gibi değerlendirip bunlardan yararlanma yoluna gidememişlerdir. Şu noktayı özellikle belirtmek isteriz ki, kuruluşundan bu yana partimizin yönetimine katılan bütün yöneticiler, birbirlerini ne kadar suçlarlarsa suçlasınlar yapılan bu hataların ve bugünkü bunalımın birinci derecede ortak sorumlusudurlar.

Bugün partimizi düştüğü bu çıkmazdan kurtarabilecek herhangi bir yönetici otorite de mevcut değildir. Böyle bir otoritenin kişisel ağırlıklarla da sağlanmasına imkân yoktur.

Partimizin kökten gelen rahatsızlıklarını isabetle teşhis edebilecek ve yarının sosyalist Türkiyesini kurmak yolunda köklü çözümler getirebilecek tek güç, partinin gerçek sahibi olan tabanda bulunmaktadır. Tabandan gelen, sorunun köklerine inen, TİP'e gerçek bir sosyalist parti niteliğini kazandırabilecek toplayıcı bir «muhalefet» hareketi artık zorunlu olmuştur. Bu gerçekten hareket eden ve aşağıda imzaları bulunan biz Türkiye İşçi Partisi üyeleri, görüşlerimizi ve önerilerimizi bu bildiriyle açıklamayı görev sayıyor ve bütün partili kardeşlerimizi bu harekete katılmaya ve katkıda bulunmaya çağırıyoruz.

TÜRKİYE'NİN TEMEL SORUNLARI

Türkiye'nin ana sorunu kurtuluş savaşı ekonomik yapıda verilmediği için emperyalizme açık bir ülke haline gelmiş olmasındadır. Ülkemizin bu ana sorununun ancak bağımsızlık kavgasıyla çözümlenebileceğini kabul ediyor ve buna inanıyoruz. Ekonomik yapıdan geçip onu değiştirmesi gereken kurtuluş yada bağımsızlık kavgası devam etmelidir.

Türkiye halkının mutluluğu için gerekli gördüğümüz gerçek sosyalizme adım adım bu bağımsızlık kavgası ile beraber gidilecektir. Sosyalizmi kurmak için gerekli üretim araçlarının kamulaştırılması dahi bu yoldan olacak, emek-sermaye çelişkisinin çözümünü sağlayacak yol, bağımsızlık kavgasıyla girilen yol olacaktır. Bu çizgide emperyalizme karşı meşru savunma hakkımızı gerekli yollardan kullanacağız. Bu yollar, pasif İsa politikasını kapsamayacaktır elbet.

ÖRGÜTLENME VE PARTİ İÇİ SORUNLARI

Partimiz 1965 seçimine kadar hakim çevrelerin baskıları karşısında sadece kendisini kabul ettirme ve yaşama mücadelesi vermiş, bu yüzden örgütlenmeyi ancak biçimsel şekilde yapabilmiştir. Bu, seçime katılabilmek için zorunlu da olmuştur. Ancak seçimden sonra da sürdülen bu çalışmanın yeni gelişmeler sağlamadığı daha sonraki seçim sonuçlarıyla ortaya çıkmıştır. Oysa, genel se-

İMZALAR

BAKIRKÖY İLÇESİ: Oktay Önker (İlçe Yönetim Kurulu Üyesi), İlhan Akın, Ayşe Sayıner, Yüksel Ertümen, Orhan Dökmen, Aydın Günel, Faruk Haksal, Kâmil Yiğiter, Recep Baştuğ.

BEŞİKTAŞ İLÇESİ: Fahrettin Yakal, Orhan Taylan.

BEYKOZ İLÇESİ : Ferda Kazancıbaşı, Niyazi Dalyancı, M. Mert, Yüksel Özbek, Nazmi Bal, Bige Acar, Kuzgun Acar, Ferit Edgü, Hüseyin Büyük (İlçe Yön. K.Ü.), Metin Anlı, K. Mert (İlçe Yön. K.Ü.), M. Timur Anaç (İlçe Yön. K.Ü.), Kemal Güler (İlçe Yön. K.Ü.), İbrahim Savaşlı, M. Niyazi Arslan, Şükrü Ezer.

BEYOĞLU İLÇESİ: Yaşar Bakar, Murat Ateş (**Profesyonel sendikacılar işçi kesiminden seçilmemelidir**), Feridun Aksın (İst. İl. Yön. K.Ü. ve İl Sek. Yrd.), Yücel Yaman, Mehmet Salmanoğlu, Galip Kalkan (**53. madde demokratik tüzükle seçilen sendikacılara açık olmalı**), Cevdet Yılmaz (İlçe Sekreteri - **Profesyonel sendikacılar işçi olmayan kesimden aday olmalıdır**), Hulki Sili.

ÇATALCA İLÇESİ: Kâzım Taş (İlçe Sekreteri)

ÇANAKKALE İLİ: Necmi Demir (İl Haysiyet Divanı Başkanı)

ÇORUM İLİ: Ali Yıldırım (İl Başkanı, Büyük Kongre Delegesi), Hamdi Şahin (İl Başkan Vekili), Hıdır Özsaraç (İl Saymanı), Abdullah Güle (İl Yön. K. Üyesi), Bekir Çınar (İl Yön. K.Ü.), İlhan Özkay (İl Sekreteri, Büyük Kongre Delegesi), Hulusi Çalık (Sungurlu İlçe Sekreteri, Kongre Delegesi), Hasan Özkara (Sungurlu İlçe Yön. K.Ü., Büyük Kongre Delegesi), Çetin Şenol (Sungurlu İlçe Y.K.Ü.)

EMİNÖNÜ İLÇESİ: Avni Memedoğlu, Kamil Bağrıyanık, Haygaz Karanfil, Cengiz Barlas, Hilat Yenidoğan, Nurseli Varlı, Şermin Uygun, Yaşar Can, Mehmet Kavas, Erdoğan Yamaç, Muammer Dinçsoy, Nişan Değirmenci, İbrahim Çetinkaya, Agop Çakır, Vahit Tulis, Nermin Aksın, İbrahim Aksın, Naim Duran, Şener Sarıcı (İlçe Başkanı), A. Rıza Kaner, Mehmet Sürücü, Şefik Çağlarer, Çiçek Tuncer, Cahit Tulis, Abdi Ayhan, Veysi Sarısözen (Büyük Kongre Delegesi), Nazif Önal, Hidayet Kaya, Güray Tekinöz, Mustafa Ambarlı, Fuat Çalın, Bogos Bedikyan, Belkis Türkyılmaz, Ömer Erman, İhsan Yeter, Hüseyin Adıduyulmuş, Halil Kural, İbrahim Tulis, Gülay Varlı, Hüseyin Özkan, Nebil Varuy (**Ancak somut biçimde bir tüzük tadil tasarısı eklenmesi şartıyla**), Engin Yücel (İst. İl Sekreteri - **Somut biçimde tüzük tadil tasarısı eklenmesi şartıyla**).

FATİH İLÇESİ: Refik Özbar (İlçe Başkanı, İl Genel Meclisi Üyesi), Rezzan Özgen (İlçe Sekreteri), Muhittin Bakırsan (İlçe Yön. K.Ü.), Atakan Özger (İlçe Yön. K.Ü.), Çetin Serfidan (İlçe Yön. K.Ü., Büyük Kongre Delegesi), Nazım Kazaz (İlçe Yön. K.Ü. - **Sendikacılara yapılan hücumlara katılmıyorum**), Oya Sencer, Esat Eşkazan, Işıl Ersan, Engin Ersoy, Hasan Taşkın, Oktay Balta, Muammer Okay, Doğan Perinçek, Mehmet Öztekin (**53. madde işçi kesiminden sadece kol emekçilerinin girmesi, sendikacıların girmemesi şeklinde değiştirilmeli.**), Hasan Susan, Niyazi Aslan, İbrahim Sönmez, Adnan Ermiş, Elif Tolon, Merih Teziç, Iştan Gündüz, Nabi Yağcı (Büyük Kongre Delegesi), Sezen Özal, Kemal Başaran, Mithat Dehman, Ahmet Özkeskin, İhsan Oyum, Olcay Alver, Fahri Çakmak, İsmail Ali (**Sendikacılar işçi kesimine girmemeli**), Hüseyin H. Özkıratlı, Müslim Koç, Faik Akcamaz.

KADIKÖY İLÇESİ: İsmail Öztürk (İlçe Başkanı - **Sendikacılarla ilgili görüşlerin bir kısmında farklı düşünüyorum**), Erdoğan Şengezer (İlçe Sekreteri - **Sendikacılarla ilgili görüşlerin bir kısmında farklı düşünüyorum**), Fevzi Kotay (İlçe Saymanı), Armağan Onuş (İlçe Yön. K.Ü.), Erdoğan Şahin, Serol Teber, Semra Teber, Fatma Gürsoy, Babür Kuzucuoğlu, Murat Tuncay, Mehmet Gürsel, Ataman Tangür, Yusuf Güler, Turgan Arınır, Turhan Sanaga, Vefik Belendir, Ömer Sandıkçı, Zafer Tangit, Hacı Tamer Taner, Nurettin Eren, Dilaver Pekgazi, Tarık Tanju Kaşkal, Meyir Beer, Nurhan Öztürk, Tunç Ay, Murat Belge, Nurkalp Devrim, Erdal Yenisoy, Alp Selek ve Müşfik Erem (İstanbul İl Yön. K. üyeleri - **Eğitim ve örgütlenmede her kademedeki gelmiş geçmiş yöneticilerin, bu arada bizim, ayrıca bildiride imzaları bulunan öğretim üyelerinin de ortaklaşa sorumlu olduklarını; bir kaç sendikacının kişisel davranışlarına dayanarak Türk işçi sınıfının mücadelesine lâfla değil, eylemle katılan sendikacıların da kınanmasını haksız ve mesnetsiz bulduğumuzu belirtiriz.**)

KARS İLİ: Yavuz Yıldırımtürk,

KARTAL İLÇESİ: Kemal Koyaş (İlçe Sekreteri), Kemal Çakır (İst. İl. Yön. K. Yd. Ü.), Ayşe Karhan, Osman Karhan, Kazım Karhan, Salih Talay, İsmail Tuna (**İhraçlar iptal edilmeli**), Süleyman Çalayir, Ertan Saraçoğlu, Recep Gürses, Saffet Altepe, Rasim Albayrak, N. Ortaç, Niyazi Volkanlı (***İhraçların iptali şartıyla***), Naci Ortaç, İbrahim Yılmaz (**İhraçların iptali şartıyla**), İsmet Kalyoncu, Hüseyin Bayram (**İhraçların iptali şartıyla**), Hamdi Uygun, Enver Süleymanoğlu, Abdi Vatansever, Ahmet Z. Ertüfekçi, Hanefi Vatansever, Hüseyin Celep, Hafız Arpaç, İbrahim Altepe,

MALATYA İLİ: Nihat Emeksiz.

MARAŞ İLİ: Teberdar Özdoğan.

ORDU İLİ: Mürsel Engin, Ertuğrul Günay (İl. Hays. Div. Raportörü),

ŞİŞLİ İLÇESİ: Demirtaş Ceyhun, Osman S. Arolat.

ÜSKÜDAR İLÇESİ: İdris Küçükömer (Büyük Kongre Delegesi)

YALOVA İLÇESİ: A. Erhan Ergun (İlçe Sekreteri), Nihat Aksel, Erdoğan Çiğdemoğlu, İzzet Alpaslan, Zeki Solak, Yurtsever Ardıç, Baha İnalkut.

ZEYTİNBURNU İLÇESİ: Bekir Yenigün (Merk Hays. Div. Yd. Ü.), Mehmet İncili.

ELERİNE

ÇAĞRI

çimden bu yana örgütlenmenin aynı zamanda derinlemesine geliştirilmesi ve sosyalist bilince sahip militan üyeler yetiştirilmesi gerekirdi. Bu yapılamadığı içindir ki, parti alt kademesindeki genel tıkanıklığın üst kademelerdeki yansıması ve 1969 seçimlerinde başarı gösterememek endişesi yöneticiler arasındaki son çatlamaların etkenlerinden biri olmuştur.

Partimizin örgütlenmesindeki biçimsel tutum, parti yönetim kadrolarının teşkilinde de kendisini göstermektedir. Emekçi sınıfın parti yönetimine ağırlığını koyması amacıyla getirilen tüzük maddeleri, bürokrat sendikacıların parti yönetiminde hegemonya kurmalarına yol açmıştır. Bu uygulamadan yararlanan işçi sınıfından kopmuş, işçi niteliğini kaybetmiş bürokrat sendikacılar partimizin ortadan kaldırmak için mücadele ettiği imtiyazlı durumları parti içine sokarak bunu bir iç çekişme konusu haline getirmişlerdir.

PARTI İÇİ DEMOKRASİ

Parti yöneticilerinin sık sık sözünü ettikleri «demokratik merkeziyetçilik» ilkesi uygulamada sert bir merkeziyetçilik şeklini almış ve parti içinde demokratik tartışma ortamı yokedilmiştir. Sosyalist bir partinin gelişmesinde son derece büyük önem taşıyan kritik ve otokritik müesseselerinin işletilmesi kongre kararına bağlandığı halde, parti içinde en masum tenkitlere dahi izin verilmemiştir. Ayrıca, haysiyet divanlarının işletiliş tarzı, parti içindeki özgür tartışma ortamını daraltmıştır.

Bu sert merkeziyetçilik uygulaması, tabanın üst kademeleri yeterince denetlemek imkânını da ortadan kaldırmıştır. Ayrıca parti organlarının birbirlerini karşılıklı denetimi de bu nedenle aksamıştır.

Genel Başkanın merkez yürütme kurulunca, merkez yürütme kurulunun genel yönetim kurulunca denetlenmesi, parti tüzüğündeki aksaklıklar yüzünden sağlanamamıştır. Merkez yürütme kurulunun düzenli toplanarak genel başkanı denetlememesi ve genel başkanın sorumlu bulunduğu kurullara danışmadan ve karar çıkartmadan parti adına görüş açıklaması, partideki son bunalımın çıkmasına vesile olmuştur.

EĞİTİM

Derinlemesine örgütlenme ve militan üyeler yetiştirilmesi, ancak bilimsel şekilde merkezden planlanan sürekli bir eğitim programının uygulanmasıyla mümkündür. Oysa bugüne kadar partimizde eğitim çalışması, sadece genel başkanın konuşmalarının mecliste partimizin ortaya koyduğu görüşlerin, parti programının ve parti haber bültenlerinin tartışmasız açıklanmasından öteye gidememiştir. Bu yüzdendir ki parti yöneticilerinin başarıları ve de başarısızlıkları sosyalist bir ölçüye vurularak değerlendirilememiştir. Kademelere seçilmek yolunda sağlanan başarılar, sadece mahalli nüfuzlara, kişisel ilişkilere dayanmaktadır.

Partinin görüşlerini üyelere ve halk oyuna açıklayacak yayın çalışmaları da yapılmamıştır. Bu ihmal, parti merkezi ile üyeler arasındaki bağların kopmasına sebep olmuştur.

Bu bakımdan, sosyalist bir parti programının temelinde yatması gereken dünya görüşünü ve bilimsel metodu açıklayacak bir eğitimin uygulanması, gerekli yayınların yapılması zorunlu hale gelmiştir. Sosyalist eğitimin gerçekleştirilmesinde ve partimizin izleyeceği yolun saptanmasında bilim kuruluna önemli görevler düşmektedir. Doğrudan doğruya başkanlık bürosuna bağlı olan bilim kurulu, statü yetersizliği nedeniyle tam bir bilimsel bağımsızlık içinde çalışamamıştır. Bu bakımdan bilim kurulunun doğrudan doğruya merkez yürütme kuruluna bağlanması ve bilimsel bağımsızlık içinde çalışmasını sağlayacak bir yönetmelik hazırlanması gerekmektedir.

PROGRAM

Partimizdeki son çatışmalarda parti programının yetersizliği ve birçok temel sorunlara gerekli açıklığın kazandırılmamış olması büyük etkenlerden biridir. Çatışmada yer alan ve parti programından kaynaklandıklarını iddia eden taraflardan her biri aslında yetersizliği sabit olan bu programın dışına düşmüşlerdir. Merkez yürütme kurulunun yaptığı son açıklamada getirilen «Programın geliştirilmesi» önerisi de, dar kapsamlı bir çalışmayı öngördüğünden «sosyalist bir parti programı» nın hazırlanması için gerekli ortamı sağlayamamıştır.

Tam bir bilimsel bağımsızlık ve serbest tartışma ortamı içinde yapılacak program çalışmalarında Türkiye'nin sosyo-ekonomik temel yapısı, son araştırma ve gelişmelerin ışığında yeniden ortaya konulmalı ve program bu yönde geliştirilmelidir. Ayrıca, programın yurt ve dünya koşullarındaki değişikliklere paralel olarak ileride yeniden geliştirilmesi olanakları da açık bulundurulmalıdır.

YANDAŞ KURULUŞLAR

Yandaş kuruluşlar eylemde bir siyasi partinin yanında yer alabilecek güçlerin desteğini kazanmak bakımından zorunludur. Bunlar partiye yaygınlık kazandırabilirler. Bu yandaş kuruluşlardan en önemlileri sendikalar ve gençlik örgütleridir. Ne var ki, partimiz bugüne kadar bir takım kuruluşları kendisine yandaş kılabilmek için tatmin edici bir çaba göstermemiştir. Özellikle gençlik sorununu partimiz belli temel strateji açısından değil günlük tesbitler içinde ele almıştır. Oysa geri bıraktırılmış bir ülke olan Türkiye'de gençlik, kitleleri bilinçlendirici bir güçtür. Partimiz bundan geniş ölçüde yararlanmalıdır.

Ayrıca işçi sınıfının gerek ekonomik mücadelesi, gerek bilinçlenmesi için sendikalara sosyalist bir çizgide yön verecek çalışmalar partimizce yapılmamıştır. İşçilerin sendikalarda aşağıdan yukarı yönetime katılmalarını önleyen sendika ağalığının yıkılması için etkin bir görüş ortaya konulamamıştır.

SONUÇ

Partimizin bu son derece kritik döneminde yukarda belirtilen rahatsızlıkların tesbiti ve giderilmesi yolunda yaptığımız bu çalışmaya bütün partili kardeşlerimizi katılmaya ve yeni katkılarda bulunmaya çağırıyoruz. Tabandan gelen bu sese kulak vermek ve partimizi düştüğü bu çıkmazdan kurtarmak için gerekli çabayı göstermek, yüksek sorumluluk mevkilerini işgal eden TİP yöneticileri ve partimizin parlamentodaki temsilcileri için kaçınılmaz bir görevdir. Bu görevi yerine getirmedikleri takdirde taban önünde sorumluluktan kurtulamayacaklardır.

ÖNEMLİ NOT

Tabanın görüşlerini yansıtan bu «ÇAĞRI»ya katılmalar ve katkılar devam etmektedir. Dergimizin bağlandığı ana kadar gelen imzalara bu sayfada yer verilebilmiştir. Tabandan gelen bu muhalefet hareketi sosyalizmin savaşını en ön safta, yani ilçelerde veren TİP üyeleri tarafından yürütülmektedir. Bu harekete imzaları ve görüşleriyle katılmak ve katkıda bulunmak isteyen bütün TİP üyeleri, bu sayfada imzaları yer alan ilçeler yöneticileriyle temasa geçerek «toplayıcı muhalefet» hareketini güçlendirebilirler. Bu temel görüşlerde birleşen TİP üyeleri, somut gelişmeler ve özellikle olağanüstü kongre karşısındaki tutumlarını yine bu görüşler çerçevesinde daha sonra tesbit edecekler ve açıklayacaklardır.

İstanbul'da üniversite gençliği özel yüksek okulları protesto yürüyüşünde...

Gençlik özel okul düzenine başkaldırdı

Osman S. AROLAT

2 Kasım 1968 günü İstanbul Üniversitesi Hukuk ve İktisat Fakülteleri öğrencileri haziran işgal ve boykot hareketleri sonundaki isteklerinin Üniversite Senatosu tarafından karara bağlanmamasından dolayı üç günlük bir boykota başlamışlardır. Verilen bu boykot kararına aynı gün İşletme Fakültesi ve Gazetecilik Enstitüsü öğrenciler de katılmışlardır.

3 Kasım 1968 günü fakülteler arasında bir komite kuran öğrenciler, bardağı taşıran son damla olarak kabul ettikler özel hukuk yüksek okulu meselesini de içine alan bir bildiri yayınlamışlardır.

«Bizler, geri bırakılmış Türkiye'nin kötü şartları içerisinde üniversite öğrenimi yapma hakkını kazanmış kişiler olarak aşağıda açıklıyacağımız konuları, kamuoyuna duyurmayı görev saymaktayız. Bu görev vergileriyle okuduğumuz halkımıza karşı sorumluluğumuzdan doğmaktadır. Hareketimiz anayasanın bize tanıdığı meşru direnmenin bir adımıdır.

«Açıktır ki, özel yüksek okullar devletleştirilene kadar sürecek olan hareketimiz çeşitli eylemlerle devam edecektir. Ve haziran hareketinde ortaya koyduğumuz FULL-TİME, ÖĞRENCİNİN YÖNETİME KATILMASI isteklerimiz köklü reforma ilişkin amaçlarımız yeniden daha güçlü olarak ele alınacaktır.»

Aynı gün Eczacılık Fakültesi tarafından izin alınan yürüyüşe havanın yağışlı olmasına rağmen çeşitli fakültelerden çok sayıda öğrenci katılmıştır. Öğrenciler tarafından Sultanahmet meydanına kadar izni alınan yürüyüş, öğrencilerin istekleri ve valinin izniyle Taksim'e kadar uzatılmıştır. Sloganlarıyla iktidarın tutumunu ve üniversite senatosunu yeren öğrenciler, konuşmalarında soruna salt eğitim açısından bakmıyarak düzen açısından çözüm aradıklarını belirtmişlerdir. Yürüyüş sırasında da bu ölçü kendisini göstermiş ve **«İşçiye iş, köylüye toprak, gence kitap», «Halk için eğitim», «Devrim için eğitim»** en çok tekrarlanan sloganlar olmuştur. Bunun yanında hükümetin tutumunu yeren öğrenciler **«Bakan istifa», «Süleyman, Süleyman özel harbiye ne zaman?»** sloganlarını da tekrarlamışlardır.

Kafile Teknik Üniversite önünden geçerken öğrencilere katılanlar olmuş ve Öğrenci Birliği Başkanı bir konuşma yaparak boykotları desteklediklerini bildirmiştir. Aynı günün akşamı İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi öğrencileri **«özel yüksek okulların devletleştirilmesi» ve «halkçı eğitimin kamuya iletilmesi»** için beş günlük bir boykot hareketine girişmişlerdir.

Mimarlık Fakültesinden sonra konu üniversitenin diğer fakültelerinde ve Maçka Teknik Okulunda tartışılmaya başlanmıştır. 5 Aralık günü derslerde özel okullar ve eğitimde eşitlik sorununu ele alan öğrenciler öğretim üyelerinin de tartışmalara katılmalarını istemişlerdir. Tartışmalara katılmayan öğretim üyelerinin dersleri öğrenciler tarafından terk edilmiştir. Aynı gün bir bildiri yayınlayan Teknik üniversite ve Teknik okul Öğrenci Birlikleri başkanları, sorunun gelişimini ve ana etkenleri sıralayarak; «Yıllardır sorunun neden çözülemediğini anlamak için egemen sınıfların çıkarlarıyla birlikte ele alınması gereklidir. İktidarın çözüm bulamaması da çözümün egemen sınıfın çıkarına aykırı olmasındandır. Halktan yana Öğrenci örgütleri olarak özel yüksek okullar sorununa çözüm getirecek olan önerimizi tekrarlıyoruz : ÖZEL YÜKSEK OKULLAR ANASAYA'YA ve ÜLKE GERÇEKLERİNE AYKIRIDIR. DEVLETLEŞTİRİLMESİ GEREKLİDİR.» diyerek görüşlerini açıklamışlardır.

6 Aralık 1968 günü İ. T. Ü.O.B. ve İ.T.Ü.T.O.T.B. birlikte bir broşür yayınlayarak

Boykot yöneticisi gençler: Bozkurt Nuhoğlu, Sıtkı Coşkun ve Ertuğrul Günay

Direnişi yöneten gençler konuşuyor

HAZİRAN boykotu sonunda isteklerinin yerine getirilmediğini ileri süren İstanbul Üniversitesi Hukuk ve İktisat Fakültesi öğrencilerinin başlattıkları yeni boykot hareketinin liderlerinden dördü görüşlerini dergimize açıklamışlardır.

BOZKURT NUHOĞLU (Hukuk Fakültesi Boykot Komitesi Başkanı) Hazirandaki hareketimiz sonunda uyarmanın kâfi gelmediği görülmüştür. Yayınladığımız reform tasarısı gerçekleşmediği için yeni öğrenci hareketleri başlamıştır.

Üniversite eğitim düzeni çağ dışıdır. Darulfünun zihniyeti alabildiğine devam etmektedir. Olayların büyüme istidadı vardır. Doğacak sorumluluklar tüm yöneticilerindir.

ERTUĞRUL GÜNAY (Hukuk Fakültesi öğrenci temsilcisi ve boykot komitesi sözcüsü) — **Yaradılışları gereği daha iyiye, daha ileriye yönelik olan gençlik kitleleri tüm dünyada düzenden tedirgindir.**

Batı da kapitalist üretim sisteminin çağdışılığına, yarattığı geri değerlere, yabancılaşmaya başkaldıran gençler, ülkemizde de içinde yaşadığımız kapkaç düzenine karşı eylemlere girişmektedirler.

Olaylara daha çok ülkemiz açısından bakarak bu eylemlerin itici nedenlerini şöylece özetliyebiliriz. Bir kere, yurttaşlarının yarıdan çoğu okur yazar olmayan geri bırakılmış ülkemizde, genç aydınlar halkı uyarma ve —olanakları ölçüsünde— sömürü düzenine karşı çıkarma görevini üstlenmekte ve de bunu, içinden geldikleri halka karşı bir yüküm saymaktadırlar.

Öte yandan, gençler, sömürü mekanizmasının baskını kendi yaşantılarında da günbegün artan bir biçimde görmektedirler. Ülkemizde yüksek öğrenim yapmak —özellikle sosyal bilim dalında— gelecek için teminat olmamaktadır. Teknik öğrenimde de **«her mahallede bir özel okul»** zihniyeti aynı sonucu yaklaştırmaktadır.

Geleceğe olan bu güvensizlik üniversitelerin bu günkü çağ karası öğretim ve yönetim düzenini, gençlerin düzene karşı hareketlerini çoğaltmakta vede onların, emekçi sınıfların davasına yandaş olmasını, daha bir gönül vermesini hızlandırmaktadır.

Artık gençler çoğunlukla, kendi öznel sorunlarının dahi temelden çözümlenmesinin siyasal iktidar değişimi olduğunu bilmektedirler. Ve eylemlerini bu bilinçle sürekli, aynı zamanda da çok tutarlı yapmak durumundadırlar.

Bardağı taşıran son damla olarak Özel Hukuk Yüksek Okulu açılmasıyla ortaya çıkan son direniş hareketleri, Haziranda başlayan üniversitenin çağdaşlaşması, demokratlaşması amacının uyutulması çabalarına karşı bir ihtar niteliğindedir.

Bizim dileğimiz, bir aşamada bu düzende mümkün olduğu ölçüde demokratik bir üniversite ortamı sağlayarak, çelişkiyi üniversite yöneticileriyle bizim aramızdan kaldırmak ve gerçek yerine, siyasal iktidarın karşısına oturtmaktır. Ancak, Sayın Üniversite Senatörlerinin ileri çağdaş demokratik bir üniversite kurmak yolunda bizimle aynı amacı aynı ölçüde tartışmadıkları açıktır.

Yöneticilerin yanlış tutumu gelecekte daha katı bir biçimde öğrenci direnişlerine neden olabilecek ve belki de genç arkadaşlara anayasanın kendilerine emrettiği anayasayı koruma ve gerektiğinde uygulama hakkını kullandıracaktır.

AHMET ÖZSOY (İktisat Fakültesi Talebe Cemiyeti İkinci Başkanı) — Gençler emekçi halk hareketlerini hızlandıran ve onlara gereken önemi verdirmeğe çalışan eylemlerle yükümlüdür.

Genç adam her eylemde bilinçli ve açık olmak zorundadır.

Bugün, gençlik eylemlerini ikiye ayırabiliriz. Bunlardan biri kendi sorunlarıyla, çıkmazlarıyla bağlantılı eylemlerdir. Ki bu bir noktada ana eyleme emekçi halkın yararına dönüşür.. Örnek olarak özel yüksek okulların devletleştirilmesi isteğini alabiliriz.

Bir de doğrudan halka dönük eylemler vardır. Bu eylemler bilinçli halk yığınlarının yaratılması yolunda yapılır. Bu bizim eylemlerimizde tam olarak rayına oturamamıştır. Ama yine de bazı örnekleri vardır. Örnek olarak «halk için eşit eğitim», «zeytinyağ sahtekarlığının açıklanması» ve grevlere yandaşlığı gösterebiliriz.

Son hareketleri bu açıdan haziran hareketlerinin uzantısı olarak nitelendirebiliriz.

SITKI COŞKUN (İktisat Fakültesi boykot komitesi yöneticisi) — **Ülkemizde gençlik hareketlerinin sürekli olmasının sebebi batıdaki kalıpların dışındadır. Bizde süreklilik, emekçilerin yeterli bilince ulaşmamış olmasından doğmaktadır. Bu nedenden gençler bu görevi yüklenme durumundadır. Ve yüksek öğrenim gençliği bir kesimiyle bu hareketi yüklenmektedir.**

Geleceğe ilişkin çekilişlerde buna etkendir. Yarınlar aç aydınları beklemektedir. Özel okullar direnişinin bir yanı da buna bağlıdır

Son eylem haziran hareketinin isteklerinin senato tarafından savsaklanması sonucu doğmuştur. Bu nedenden esas hedefler tekrar ortaya konulmuştur.

Çözüm isteklerin bütünlüğü içerisinde bu siyasal iktidardan beklenemez. Ama gençlerin bir görevi de gerçekleri kamuya kabul ettirmektir. Bu nedenden çözümü tam elde edilmiyen sorunlar sürekli olarak yeniden ortaya atılacaktır.

Taksim Meydanı'nda yağmur altında yapılan mitingte gençler, özel okulları protesto ediyor...

tartışma ortamını ve eylem biçimlerini öğrencilere sunmuşlardır.

3 Aralık 1968 günü toplanan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yönetim Kurulu öğrencilerin isteklerinde haklı olduklarını belirten kararlar almıştır. Fakülte dekanı Prof. Tarık Zafer Tunaya tarafından yapılan bir basın toplantısında açıklanan bu kararlar öğrenciler tarafından da olumlu karşılanmıştır. Tunaya'nın açıklamalarına göre, fakülte yönetim kurulu, üniversite senatosunu kanunla ilgili öğrenci isteklerini çabuklaştırma yönünde göreve çağırmıştır. Ayrıca «özel okulların devletleştirilmesi» yönünde Fakülte yönetim kurulu tarafından alınıp ağustos ayının son haftasında Üniversite Senatosuna bildirilen karar tekrarlanmıştır. Yeni açılan Özel Hukuk Yüksek Okulu'na da fakülteden hiçbir öğretim üyesinin gitmemesi karar altına alınmıştır.

Aynı gün Ankara Hukuk Fakültesi öğrencileri de dekanlarıyla birlikte yaptıkları toplantı sonunda boykot kararı almışlardır. Alınan bu kararda da İstanbul'da kurulan Özel Hukuk Yüksek Okulu etkin olmuştur.

Daha sonra yürüyüşle olayı protesto eden Ankara Hukuk Fakültesi öğrencileri ve öğretim üyeleri Anayasa mahkemesine başvurarak Özel Hukuk Yüksek Okulunun açılmasıyla ilgili Danıştay kararının iptalini istediler.

Özel Hukuk Yüksek Okulu'nun kurulması üzerine olağanüstü bir toplantı yapan İstanbul Barosu yönetim kurulu, bu konudaki görüşlerini üç nokta üzerinde birleştirerek kamuya açıklamıştır. Bu açıklamalara göre, Baro, özel okulların anayasanın 120. maddesine aykırı olduğunu kabul ederek devletleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca kendi üyelerinin yeni açılan özel hukuk fakültesinde görev almamaları yolunda da karar alan Baro yönetim kurulu, özel okul mezunlarının stajlarının da kabul edilmeyeceğini açıklamıştır.

Bütün bu olaylar olurken Özel Hukuk Yüksek Okulunun sahibi Cemalettin Yavaşça olaylara yukarıdan bakarak gazetelere bir beyanat verdi. «Ben, 18 senedir Yüksek Denizcilik Okulunda hocalık görevindeyim. Hukuk nedir, az çok bilirim. Şu da var ki, öğrencilerin boykotunu esas itibariyle yerinde buldum. Bu konuda hassas olmaları beni memnun etti. Bugün, hakikaten özel okullardan çoğu öğretim yetersizliği içinde bulunmakta ve ticari bir müessese haline getirilmektedir. Ben, bu işi bilen biri olarak incelemelerimi yaptım. Okulumu fayda sağlayacak hale getirdim.» Böylece az çok bildiğini iddia ettiği hukuk dalında okul açmasının gerekçesini kılıfına sığdırmaya çalışırken, o bile özel okul rezaletini kabul ederek konuşuyordu.

Üç günlük boykot süresinin dolmasından sonra İstanbul Üniversitesi birinci sınıf anfisinde 2 binin üstünde Hukuk Fakültesi öğrencisi toplanarak pazartesi gününe kadar boykotu uzatma kararı aldılar. Ayrıca

rektörlüğe bir
leri muhtıra
bahçesindeki
anıtı önüne y
lantıda 7 Ara
niversite bahç
rı mikrofonlar
tışmaya ka
Tartışmalara
özel yüksek o
katılarak gö
mışlardır.

5 Aralık 196
İstanbul Üniv
da Özel Yüks
sunda öğrenci
nünde bir
dır. «Senatom
kulların anaya
ğu kanısıyla
bir an önce d

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

Çıldırdınız mı ne ?

Şu, şunu söylemiş, öteki bunu söylemiş, beni bunlar ilgilendirmiyor. Günlerdir içime çöken kasvet, yüreğime oturan bunalım, sosyalizmin gelip böyle bir noktaya ulaşmasıdır. Bunda kimin payı varsa suçludur. Kimse de bu kadar uzun soy soylamış, boy boylamış akımı getirip bir çıkmaz sokağın ucunda bırakamaz. Geçende yazdığım yazıyı da yanlış yorumlamışlar. Ben ne şundan, ne bundan yanayım. Bir yanım varsa, sosyalizmden yanayım. TİP'te hiç bir görev almamışsam, görev almak istemeyişimden değil, kendimi hazırlıklı bulmayışımdandır. Sosyalist insan bireyci değildir. Kendini sosyalizm yolculuğunun eza ve cefasına adar. Orda yapabildiğini yapar.

Faşist 141-142 nin hışmına uğramış, siyasi haklarını kullanamaz olmuş bunca arkadaşlarımız var. Bunlar kendileri için bu
günedek bir şey istediler mi? Ulusal art...mak için
himmettiyle bir çok kişi mebus ...
bunlar:

«— Aman bizi unutma...
Kimi verem, kimi h...
toplum dışı kalmış ...
meşruiyet kaza...
emeklerinin
var mı?
himmeti
abone ya
koşmuşla
gelmiş d
yidar oln
ler. 12 S
ra, nasıl
gibi dü
ilgi duyu
vurdukla
«100 So
kitabınd
Büyü
yı dinle
«— ...
rız...» di
ğil, Hür
Bunlara
lim ned
de eğite
lan kim
mek ger
sabah g
Bunda S
ötekileri
Part
rışmadı.
gün de
mızıkçı
yapmış
senin d
istedi d
miş. ha
Bak
çözüm
dikodu
da, olar
bakanla
«—
birbirler

laşamıyoruz. Bizim bildiğimiz sosyalizmde bir avantası yoktur. Hani iktidar değilsin ki, valilikleri, büyükelçilikleri, idare meclisi üyeliklerini paylaşacaksın. Yani bir alabora olursa, körün değneğini bellediği gibi gelir bu siyasi dalgalanma biz eskileri bulur. Hâlâ polis dosyalarının sermayesi biz eski sosyalistleriz. Fişlenmişiz. Pasaport isteriz, bize vermezler. İş isteriz, bize vermezler. Bir sıkı yönetim, bir siyasi bocalanma olur, bizi içeri atarlar. Sonra sosya...
min birikimi üstüne oturmu...
şıdan fiyaka yaparlar. ...
nı yiyor allasen? ...
de bir çok ...
yiyemiy...

Te...
par...
...ve

... Worker
West Berlin branch
... BUTLER, Hospital Ward
... member of Kardas Society
in United States.
274 Kingston Road, Leatherhead, Surrey.
Nov. 28.

...an Türk Ceza
...un 142/1. maddesine
mahkûm edilmiştir. Bu
...nç bir adli hatadır. Sadece
bir yazıdan dolayı altı yıl mahkumiyet, kanaat ve ifade hürriyetinin katledilmesinden başka bir şey değildir.»

ALKILIÇ HAPİSTE

Selma ASHWORTH

Türk adalet tarihinin bu korkunç haksızlığını Londra Büyük Elçiliğimiz önünde protesto edeceğim.

İngiliz, Pakistanlı, Yunanlı dost, tanıdık ve tanımadıklar, Türk olmıyan yedi kat el benimle beraber beyanname dağıtmıya gönüllü. Telefon edenler, mektup yazanlar... Evime gelenler...

Ben, haklı olarak istiyorum ki, Türkler TÜRK Alkılıç'a Atatürk Türkiye'sinde yapılan bu haksızlığı, haksızlığı edenlerin suratlarına haykırsınlar... Ne gezer! KARDAŞ Derneğinin üyelerinden gayri tek TÜRK safımıza katılmıyor.

«ALKILIÇ tutuklandı... gene hapise attılar adamı. Bunu Elçilik önünde protesto edeceğiz. Gelir misin bizimle?» sorusuna aldığım cevapları aşağıya diziyorum.

— **Alkılıç ta kim be?** (Mühendislik öğrencisi.)

— **İşin mi yok kızım? Durup dururken başını ve başımızı derde sokacaksın.** (İngiltere'de yerleşmiş bir iş adamı.)

— **Deli misin nesin... İşim yok ta Elçilik önünde beyanname mi dağıtacağım? Yok hanım yok. Sen vereceğin parti olursa beni çağır. Bak ona gelirim.** (Doktora öğrencisi).

— **Yahu sonra Türkiye'ye dönünce okurlar canıma. «Nerden bilecekler senin kimliğini» deme. Bilirler onlar bilirler...** (Bu sözleri eden efendi bir zamanlar «gençliğimizde» ihtilalci sosyalist geçinirdi.)

— **Dövizimi keserler.** (Öğrenci.)

— **Alkılıç komünist. Çürüsün hapiste. Umurum mu?** (İlâhiyat Fakültesinden biri.)

— **Sen kadınsın. Kızınla, kocanla, evinle meşgul ol. Bırak beyanname dağıtma işini başkalarına.** (Zavallı bir kadın.)

Bana, ALKILIÇ'ın hakkı yolunda savaştığım için «İşin mi yok» diyen «adam sendecilere»...

«Kızına, kocana, evine bak...» diye akıl hocalığı edenlere...

Gölgelerinden korkan tabansızlara...

Zevkinden, karıdan kızdan başka bir şey düşünemiyen, belden yukarısı olmıyan yaratıklara...

Çuldan, boyadan, manikürden gayri bir şeyle ilgilenemiyen beyinsizlere sesleniyorum: Sizin Türklüğünüz nerede kaldı? ALKILIÇ için kılı kıpırdamıyan... Rahat ve keyif düşkünleri... Sizler sadece ve sadece elinizdeki T.C. pasaportuna göre Türksünüz. Sizin Türklüğünüz bir kâğıt parçasında yazılı sözcükten ibarettir. Kafanızla, gönlünüzle, tüm inanç ve hislerinizle TÜRK olsaydınız, çoktan ALKILIÇ için sesinizi yükseltir, yumruğunuzu havaya sıkardınız.

ALKILIÇ hapiste yattığı sürece ve Alkılıç gibiler hallaç pamuğu gibi atıldığı müddetçe, TÜRK olanın vicdanı rahat edemez. TÜRK olan geceleri uyku uyuyamaz.

Acı acı düşünüyorum... Geçenlerde Yunanistan'daki Junta, bir askeri ölüme mahkûm etmişti. Londra'daki Yunanlılar... Junta Yunanistan'dan döviz alan öğrenciler... Junta Yunanistan'dan dövizle gelmiş doktora öğrencileri, hastahane hemşireleri, öğretmenler derhal örgütlendiler... Yunanistan Elçiliği önünde battaniyelerine sarılıp, açlık grevi yaparak sabahladılar. O gösteriye katılanların yarısından fazlasının Junta Yunanistan'ı ile döviz, görev olarak ilişkisi vardı. Korkusuz, gözü pek, meydan okudular.

Kafamız kızdı mı, horozlandık mı «palikarya» dediklerimiz kadar olamıyoruz...

ALKILIÇ hapisten çıkmalıdır... ALKILIÇ hapisten çıkacaktır... Şu dakika bir tek düşüncemiz var: Şadi ALKILIÇ'a edilen haksızlığı dünyaya duyurmak... Ve onun kurtulması uğrunda sonuna kadar savaşmak.

GENÇLİĞİN İSYANI

İŞÇİ - GENÇLİK DAYANIŞMASI

Necdet ONUR

ÖGRENCİLERİN istekleri doğrudan doğruya düzenle çatışmaktadır: **Siyasal iktidarla, kapitalizmle ve onun üniversite anlayışı ile.** Öğrenciler, **üniversite'nin görevi sorununun üzerine önemle eğildiler ve ileride işçi sınıfını sömürecek teknik** adamlar olmayı reddettiler...

Dünya gençlerinin ortak konular seçerek birlikte harekete geçmelerinin bir rastlantı olduğu yolundaki görüş yanlıştır. Öğrenci ve gençlik örgütleri arasındaki yazışmalar ve kurulan ilişkiler bir yana, yaşadığımız yüzyılda artık sınırlar ve uzaklıklar önemini yitirmiştir. Kitle haberleşmesi, dünyanın herhangibir yerindeki olayı, bir anda bütün dünyanın gözleri önüne serivermektedir.

Gençlik kuruluşları bugün yoğun bir sendikalaşma çabasının içindedirler. 1946 yılında, Fransız Ulusal Öğrenci Birliğinin düzenlediği «Grenoble Toplantısı»nda, öğrencinin «Genç Entellektüel İşçi» olarak adlandırılması, öğrencilerin toplumun iyiliğine ve yararına çalıştıkları için ücret almaları, anlaşmazlıkta öğrencilerin greve katılmaları ve öteki işçileri desteklemeleri kararlaştırılmıştır.

1966 yılına kadar öğrenci ve gençlik kuruluşları arasındaki ilişki karşılıklı, bilgi ve taktik alış-verişinden öteye gidememiştir. 1966'da Fransız Ulusal Öğrenci Birliği Başkanı Peninou' A'nun başkanlığında daha tutarlı ve etkili bir hareket başlamıştır. Cenevre'de toplanan ilk konferansı, ertesi yıl Berlin ve Brüksel toplantıları izlemiş ve öğrencilerin uluslararası çalışmalarda işbirliğinde bulunmaları için prensip kararları alınmıştır. Hollanda'lı Maarten Abeln'in başkanlığında bir koordinasyon sekreterliği kurulmuş, protesto hareketlerinde bu sekreterlik ile sürekli işbirliği yapılması konusunda anlaşmaya varılmıştır.

Belçika'daki Flaman Öğrencileri Birliği, Kanada'da Quebec Öğrencileri Genel Birliği, Fransa'da Fransız Ulusal Öğrenci Birliği, Federal Almanya'da Almanya Öğrenci Birliği, İngiltere'de Radikal Öğrenci Birliği, Hollanda'da Öğrenciler Sendika Örgütü, İrlanda'da Öğrenci Birliği, Lüksemburg'da, Portekiz'de ve hattâ İspanya'da büyük öğrenci birlikleri ile Amerika Birleşik Devletleri'nde Demokrat Toplum İçin Öğrenciler gibi öğrenci kuruluşları uluslararası sendikalaşmaya katılmışlardır.

İngiliz öğrenciler, Berlin ve Bonn'daki gösterilere katılırlarken, Alman öğrenciler de Paris gösterilerinde bulunmuşlardır. Amerika'lı öğrenciler ise, hemen hemen bütün Avrupa öğrenci hareketlerine fiilen katılmışlardır.

Avrupa ile Amerika arasındaki öğrenci örgütleri çağırılmışlardır. Bir NA- Orta Doğu ülkelerindeki öğrenci örgütleri ve Hindistan öğrenci örgütleri ile istenilen biçimde bağ kurulamamaktadır. Bunda, ülkeler öğrencilerinin ele aldıkları sorunların kendileri ile ilişkili olması büyük rol oynamaktadır. Japon öğrenciler daha çok kendi kendilerine çalışmayı seçmiş, işbirliğini karşılıklı mektuplaşmada bırakmışlardır.

Dünya gençleri, birlik ve beraberliğin sağladığı gücün büyüklüğünü bildikleri için, Fransa olaylarından sonra aralarındaki işbirliğini sıkılaştırmak için yoğun bir çalışmaya girmişlerdir. Aralık ayında bu amaçla İtalya'da toplanacak konferansa bütün ülkeler öğrenci örgütleri çağırılmışlardır. Bir NATO üssü yakınında toplanması düşünülen, fakat yeri kesin olarak belli olmayan bu konferansa, sosyalist ülkeler öğrencilerinin de katılması beklenmektedir.

Öğrenciler dünyanın hangi ülkesinde olursa olsun daima karşılarında iktidarı dolayısıyla polisi bulmaktadırlar. Hem de öyle bir polis ki, gaddar, kırıcı hattâ öldürücü...

İktidar, öğrencilerin üzerine polis göndermenin bir takım sorunlar ortaya çıkardığını bilmekte, fakat başka çıkaryol da bulamamaktadırlar. Bu davranış, işçileri ve halkı öğrencilerin yanına itmektedir.

İktidarlar, öğrencilerin üzerine polisle dikilebilmek için öğrenciler, işçilerin desteğini sağlama yolunda büyük çaba harcamaktadırlar. Öğrenciler ile işçilerin birleştikleri sorun işsizlik tehlikesidir. Bu birleşme noktasındaki küçük ayırım, iş bulunduktan sonra onu yitirme tehlikesinin, kol işçisinde fikir işçisinden daha büyük olmasıdır. Kol işçisinin günlük yaşantısı çok daha zor ve tatsız, gerçek özgürlük oranı ise çok daha düşüktür. Yaşama düzeyinin yükselmiş olmasına rağmen, işçi sınıfının maddi durumu onu gene de sanayi toplumunun en dış kıyısında tutmakta, en çok da onu ezmektedir. Dolayısıyla özü gereği en devrimci sınıf işçilerdir.

Öğrenci - işçi ittifakından söz etmeden önce dünya gençliğinin isyanına ışık tutan düşünceleri şöyle bir kotarıp özetleyelim:

● Tutucu otorite, bundan böyle karşısında işçilerle dayanışma içindeki öğrencileri bulacaktır.

«— Gençliğin devrimindeki geçiş dönemi, devrim teorisinin klasik anlayışı içinde devrim öncesi dönemdir. Bu dönemde, kişilerde ve gruplarda bir takım tasarılar soyut düşünceler ve ütopik projeler vardır. Bu dönemde, devrim ve karşı devrim arasındaki radikal çelişki, iktidardaki sınıf ile otoriteye karşı olanlar ve imtiyaz sahibi olmayan kişiler arasındaki kavga somut duruma gelmiştir. Bugün Amerika için gerçek olan, bütün ülkeler için de küçük ayrımlarla geçerlidir. Aydınların görevi burada başlamaktadır. Masa tartışmalarının zamanı geçmiştir. Aydınların görevi, sokak organizatörleriyle ve polisle çatışan öğrencilerle aynıdır.»

Fransa'daki Mayıs olaylarında on milyon işçinin başarıyla yürüttüğü büyük grev, işçilerin ne denli bir güç olduğunu bir kez daha ispatlamıştır.

Gençliğin büyük isyanında, öğrenci-işçi ittifakı bir noktaya kadar başarı ile sürdürülmüştür. Önceleri, öğrencileri desteklemeyen işçilerin genç olanları barikatlarda polise karşı koyarken görülmüşler, sonra birlik fabrika kapılarına kadar götürülebilmiştir. Öğrenciler, fabrikaların kapılarına kadar gidebilmişlerdir. Çünkü, öğrenciler tüm toplumu değiştirmeyi amaç

İstanbul'da ...

2 Kasım 1968 günü İstanbul Üniversitesi Hukuk ve İktisat Fakülteleri öğrencileri haziran işgal ve boykot hareketleri sonundaki isteklerinin Üniversite Senatosu tarafından karara bağlanmamasından dolayı üç günlük bir boykota başlamışlardır. Verilen bu boykot kararına aynı gün İşletme Fakültesi ve Gazetecilik Enstitüsü öğrenciler de katılmışlardır.

3 Kasım 1968 günü fakülteler arasında bir komite kuran öğrenciler, bardağı taşıran son damla olarak kabul ettikler özel hukuk yüksek okulu meselesini de içine alan bir bildiri yayınlamışlardır.

«Bizler, geri bırakılmış Türkiye'nin kötü şartları içerisinde üniversite öğrenimi yapma hakkını kazanmış kişiler olarak aşağıda açıklıyacağımız konuları, kamuoyuna duyurmayı görev saymaktayız. Bu görev vergileriyle okuduğumuz halkımıza karşı sorumluluğumuzdan doğmaktadır. Hareketimiz anayasanın bize tanıdığı meşru direnmenin bir adımıdır.

«Açıktır ki, özel yüksek okullar devletleştirilene kadar sürecek olan hareketimiz çeşitli eylemlerle devam edecektir. Ve haziran hareketinde ortaya koyduğumuz FULL-TİME, ÖĞRENCİNİN YÖNETİME KATILMASI isteklerimiz köklü reforma ilişkin amaçlarımız yeniden daha güçlü olarak ele alınacaktır.»

Aynı gün Eczacılık Fakültesi tarafından izin alınan yürüyüşe havanın yağışlı olmasına rağmen çeşitli fakültelerden çok sayıda öğrenci katılmıştır. Öğrenciler tarafından Sultanahmet meydanına kadar izni alınan yürüyüş, öğrencilerin istekleri ve valinin izniyle Taksim'e kadar uzatılmıştır. Sloganlarıyla iktidarın tutumunu ve üniversite senatosunu yeren öğrenciler, konuşmalarında soruna salt eğitim açısından bakmıyarak düzen açısından çözüm aradıklarını belirtmişlerdir. Yürüyüş sırasında da bu ölçü kendisini göstermiş ve «İşçiye iş, köylüye toprak, gence kitap», «Halk için eğitim», «Devrim için eğitim» en çok tekrarlanan sloganlar olmuştur. Bunun yanında hükümetin tutumunu yeren öğrenciler «Bakan istifa», «Süleyman, Süleyman özel harbiye ne zaman?» sloganlarını da tekrarlamışlardır.

Kafile Teknik Üniversite önünden geçerken öğrencilere katılanlar olmuş ve Öğrenci Birliği Başkanı bir konuşma yaparak boykotları desteklediklerini

bildi... mı İsta... Mimarlık... «özel yüksek o... leştirilmesi» ve «halk... kamuya iletilmesi» için beş ... lük bir boykot hareketine girişmişlerdir.

Mimarlık Fakültesinden sonra konu üniversitenin diğer fakültelerinde ve Maçka Teknik ...

... tiye... rafında... gün bir b... nik üniversite

Direnişi yöne... gençler konuşu...

HAZİRAN boykotu sonunda isteklerinin yerine getirilmediğini ileri süren İstanbul Üniversitesi Hukuk ve İktisat Fakültesi öğrencilerinin başlattıkları yeni boykot hareketinin liderlerinden dördü görüşlerini dergimize açıklamışlardır.

BOZKURT NUHOĞLU (Hukuk Fakültesi Boykot Komitesi Başkanı) Hazirandaki hareketimiz sonunda uyarmanın kâfi gelmediği görülmüştür. Yayınladığımız reform tasarısı gerçekleşmediği için yeni öğrenci hareketleri başlamıştır.

Üniversite eğitim düzeni çağ dışıdır. Darulfünun zihniyeti alabildiğine devam etmektedir. Olayların büyüme istidadı vardır. Doğacak sorumluluklar tüm yöneticilerindir.

ERTUĞRUL GÜNAY (Hukuk Fa... tesi öğrenci temsilcisi ve boykot komitesi sözcüsü) — Yaradılışları gereği daha iyiye, daha ileriye yönelik olan gençlik kitleleri tüm dünyada düzenden tedirgindir.

Batı da, kapitalist üretim sisteminin çağdışılığına, yarattığı geri değerlere, yabancılaşmaya başkaldıran gençler, ülkemizde de içinde yaşadığımız kapkaç düzenine karşı eylemlere girişmektedirler.

Olaylara daha çok ülkemiz açısından bakarak bu eylemlerin itici nedenlerini şöylece özetliyebiliriz. Bir kere, yurttaşlarının yarıdan çoğu okur yazar olmayan geri bırakılmış ülkemizde, genç aydınlar halkı uyarma ve —olanakları ölçüsünde— sömürü düzenine karşı çıkarma görevini üstlenmekte ve de bunu, içinden geldikleri halka karşı bir yüküm saymaktadırlar.

Öte yandan, gençler, sömürü mekanizmasının baskını kendi yaşantılarında da günbegün artan bir biçimde görmektedirler. Ülkemizde yüksek öğrenim

Fransa'daki haziran olayları sırasında işçiler de gençlerle beraber olmuştur. Resimde gençleri desteklemek üzere yürüyüş yapan büyük işçi sendikası CGT' nin üyeleri görülüyor.

edindiklerini kesin olarak açıklamışlardır. İşçiler ise, daha fazla olanaklar sağlama peşindedirler. İlk bakışta işçilerle öğrenciler arasındaki görüş ayrılığı büyükmüş gibi görünmektedir. Oysa, ayrılık sanıldığı kadar büyük değildir, yalnız sağlam bir örgüt içindeki işçilerin öğrencilere göre önsezileri çok daha güçlüdür. Fransız işçileri, güçler dengesinin sosyalizm yerine ülkeye faşizmi getireceğini tahmin etmişlerdir. Bunda De Gaulle'ün ordu komutanları ile yaptığı görüşmelerin payı tabii büyük olmuştur. Fakat, işçiler dengenin sosyalizm lehine bozulabileceğine inandıkları an harekete geçmekten kaçınmayacaklardır.

Gençliğin isyanı sendika liderlerine,

«— **Öğrencilerle işbirliği en azından bir takım avantajlar sağlayabilir»** gerçeğini öğretmiştir. Sendika liderleri öğrencilerin kitle alışverişi konusundaki isteklerini reddederken, öğrencilerle genç işçiler arasındaki yakınlaşmayı önleyememişlerdir. Fransa'da öğrenciler, işçilerin davalarına sahip çıkmadıklarını ve barikatlarda omuz omuza geldikleri genç işçilere ne yapmak istediklerini anlatarak yakınlaşma ve işbirliğinin temelini atmışlardır. Federal Almanya'da, öğrencilerle işçiler arasındaki işbirliği tramvay ücretlerine yapılan zammı protesto amacıyla düzenlenen bir gösteri ile başlamıştır. İşçi-öğrenci ittifakının başarı ile sonuçlanması, öğrencilere ilgisiz, hattâ onlara karşı işçileri de işbirliğine katmıştır.

Fransa'da ve öteki ülkelerde işçiler, işbirliğini sonuna kadar götürememişlerdir. Fakat bu ileride başka patlamalar olmayacağı anlamına gelmez. İşçilerle öğrenciler arasındaki birleşme eylemin dinamizmi içinde heyecanı korur ve aynı amaca yönelirse başarıya varacaktır.

İşçiler bir noktada öğrencileri frenleyip sık sık,

«— **Beklemeniz lâzım. Zamanı geldiğinde biz savaşımızı kendimiz yürütmek için kararlıyız.»** demişlerdir. Bundan sonra işçilerle öğrenciler, ortak eylemci gruplar kurup, sorunları birlikte ortaya koyup, birlikte hareket edeceklerdir.

Öğrenciler çok öncelerde işçilerle işbirliği yapmanın gerekli olduğuna inanmışlardır. Fakat, mücadelede ilk anlarda yalnız kalmışlardır. Ancak mücadeleyi sürdürürken bir anda işçileri yanlarında bulmuşlardır. Bu kendiliğinden olan bir ittifaktır.

«— **Öğrenciler sendikal olmaktan çok siyasi isteklerle ortaya çıkmışlardır. Oysa, işçiler daha çok sosyal ve mesleki nitelik taşıyan istekler ileri sürmektedirler. Bu fark nereden gelmektedir?»**

sorusuna Fransa Ulusal Öğrenci Birliği İkinci Başkanı Jacques Sauvageot şu cevabı vermektedir:

«— **Örgütlerin etkisine, kütlelerin kendi kendine doğan davranışlarına inanmak gerekir. Fakat, ona, ilk isteklerin bir takım başka istekler gerektirdiği ve rejim sorununa yol açtığı bilincini verebilecek örgütlerin gerekliliğine de inanılmalıdır. Bu durumda sendikaların başlangıçtaki rolleri çok önemlidir. İşçilerin iktidar sorununu erken ortaya atması, işletmelerdeki tartışmaları ve halktan yana hükümet isteyen işçilerin reaksiyonunu kolaylaştırmıştır. İşçiler, iktidar sorununu, maddi isteklerden hareketle ileri sürmüşlerdir. İşçiler, başarılarını, ancak işletme içinde iktidara sahip olurlarsa koruyacaklarının nihayet farkına varmışlardır.**

İşçilerin isteklerini duyurmak için araçları yoktur. Politik temsilcileri de yoktur. İktidarın ilgisiz, parlamenterlerin kendilerini temsil etmekten uzak olduğunu işçiler artık bilmektedir. Bu işçilerin bir araya gelmelerini, örgütlenmelerini, kararlar almalarını sağlamıştır.

Öğrenciler itici oldular ve hareket işçilere yayıldı. Ve ortak mücadele başladı...

Öğrenci hareketi Fransa'da işçi hareketi ile sıkı sıkıya bağlıdır. İşçi hareketi durursa, öğrenci hareketi de mahkûm olacaktır.»

Nitekim geçen hafta Paris'ten verilen bir habere göre Fransa Ulusal Öğrenci Birliği (UNEF) yöneticileri, en önemli işçi sendika merkezi olan komünist eğilimli CGT yöneticileriyle bir masaya oturacaklardır. Görüşmenin başlıca konusu, sosyal mücadelede ortak bir eylem tasarlamak ve mayıs-haziran olayları sırasında meydana çıkan «yol ayrılıkları»nı ortadan kaldırmaktır.

Görüşme için teşebbüs yine öğrencilerden gelmektedir. Öğrenciler ücretlilerle eylem birliğinde ısrar etmektedirler. UNEF Lideri Jacques Sauvageot, hükümetin «kemer sıkma» siyasetinin kaynaşmaya yol açacağını ve yetkililerin bu kaynaşmayı kuvvete başvurarak boğmağa çalışacaklarını söylemiştir.

Şimdi öğrenciler, sınıf bilincine varmış ileri ülkelerdeki işçileri eylemde yararlı olmaya hazırlarken, geri kalmış ülkelerdeki işçilere ise sınıf bilincini aşılamaktadırlar.

Gençliğin isyanı, tutucu otoriteyi yıkmıştır. Yıkılan, daha doğrusu prestijini yitiren tutucu otorite artık sık sık karşısında öğrencileri, hem de işçilerle dayanışma içinde bulacaktır... Hayat süreci içinde ve sosyal gelişimin ışığı altında başka türlü düşünmek de mümkün değildir.

Alkılıç davası Times'te

Selma Ashworth'un İngiltere'de Alkılıç için açtığı kampanya ilk sonucunu vermiş ve Kardaş Derneğinin bu konuda gönderdiği bir mektup The Times'ın 30 Kasım 1968 tarihli sayısında yayınlanmıştır. «DÜNYADA GÜNÜN MAHKUMLARI» genel başlığı altında çeşitli ülkelerdeki adli hatalar arasında Türkiye'den de Şadi Alkılıç dâvasına yer verilmektedir. Kardaş Derneği Başkanı Selma Ashworth ile derneğin diğer yöneticilerinden Aydın Conker, Muzaffer Erdoğan ve Emel Butler'ın imzalarını taşıyan mektupta Alkılıç dâvasının kısa bir özeti verilmekte ve şöyle denilmektedir: «Alkılıç, sol kanada mensup yazar ve gazetecileri susturmak için kullanılan Türk Ceza Kanunu'nun 142/1. maddesine göre mahkûm edilmiştir. Bu korkunç bir adli hatadır. Sadece bir yazıdan dolayı altı yıl mahkumiyet, kanaat ve ifade hürriyetinin katledilmesinden başka bir şey değildir.»

XX **In Turkey** XX

From Mrs. Selma Ashworth and others

Sir,—On November 22, Mr. Sadi Alkilic, a Turkish civil servant, was sent to prison for six years and three months, for having published on December 12, 1962, in the newspaper Cumhuriyet, an article advocating socialism. He was first arrested January 6, 1963, but acquitted by two penal courts. The Public Prosecutor objected to the

Mr. Alkilic is sentenced under Article 142/1 of the Penal Code, which is used to persecute left-wing writers, journalists, &c. This is a terrible miscarriage of justice. Six years of persecution for one article is making mockery of the right to freedom of opinion and expression.

Yours truly,

SELMA ASHWORTH, Correspondent of Asi Magazine and President of Kardas Society.
AYDIN CONKER, Civil Servant and Secretary of Kardas Society.
MUGAFFER ERDOGAN, Worker and member of West Berlin branch of Kardas Society.
EMEL BUTLER, Hospital Ward Sister and member of Kardas Society in United States.
274 Kingston Road, Leatherhead, Surrey, Nov. 28.

ALKILIÇ HAPİSTE

Selma ASHWORTH

Türk adalet tarihinin bu korkunç haksızlığını Londra Büyük Elçiliğimiz önünde protesto edeceğim.

İngiliz, Pakistanlı, Yunanlı **dost, tanıdık ve tanımadıklar, Türk olmıyan yedi kat el** benimle beraber beyanname dağıtmıya gönüllü. Telefon edenler, mektup yazanlar... Evime gelenler...

Ben, haklı olarak istiyorum ki, Türkler TÜRK Alkılıç'a Atatürk Türkiye'sinde yapılan bu haksızlığı, haksızlığı edenlerin suratlarına haykırsınlar... Ne gezer! KARDAŞ Derneğinin üyelerinden gayri tek TÜRK safımıza katılmıyor.

«ALKILIÇ tutuklandı... gene hapise attılar adamı. Bunu Elçilik önünde protesto edeceğiz. Gelir misin bizimle?» sorusuna aldığım cevapları aşağıya diziyorum.

— **Alkılıç ta kim be?** (Mühendislik öğrencisi.)

— **İşin mi yok kızım? Durup dururken başını ve başımızı derde sokacaksın.** (İngiltere'de yerleşmiş bir iş adamı.)

— **Deli misin nesin... İşim yok ta Elçilik önünde beyanname mi dağıtacağım? Yok hanım yok. Sen vereceğin parti olursa beni çağır. Bak ona gelirim.** (Doktora öğrencisi).

— **Yahu sonra Türkiye'ye dönünce okurlar canıma. «Nerden bilecekler senin kimliğini» deme. Bilirler onlar bilirler...** (Bu sözleri eden efendi bir zamanlar «gençliğimizde» ihtilalci sosyalist geçinirdi.)

— **Dövizimi keserler.** (Öğrenci.)

— **Alkılıç komünist. Çürüsün hapiste. Umurum mu?** (İlâhiyat Fakültesinden biri.)

— **Sen kadınsın, Kızınla, kocanla, evinle meşgul ol. Bırak beyanname dağıtma işini başkalarına.** (Zavallı bir kadın.)

Bana, ALKILIÇ'ın hakkı yolunda savaştığım için **«İşin mi yok»** diyen «adam sendecilere»...

«Kızına, kocana, evine bak...» diye akıl hocalığı edenlere...

Gölgelerinden korkan tabansızlara...

Zevkinden, karıdan kızdan **başka bir şey düşünemiyen, belden** yukarısı olmıyan yaratıklara...

Çuldan, boyadan, manikürden gayri bir şeyle ilgilenemiyen beyinsizlere sesleniyorum: Sizin Türklüğünüz nerede kaldı? ALKILIÇ için kılı kıpırdamıyan... Rahat ve keyif düşkünleri... Sizler sadece ve sadece elinizdeki T.C. pasaportuna göre Türksünüz. Sizin Türklüğünüz bir kâğıt parçasında yazılı sözcükten ibarettir. Kafanızla, gönlünüzle, tüm inanç ve hislerinizle TÜRK olsaydınız, çoktan ALKILIÇ için sesinizi yükseltir, yumruğunuzu havaya sıkardınız.

ALKILIÇ hapiste yattığı sürece ve Alkılıç gibiler hallaç pamuğu gibi atıldığı müddetçe, TÜRK olanın vicdanı rahat edemez, TÜRK olan geceleri uyku uyuyamaz.

Acı acı düşünüyorum... Geçenlerde Yunanistan'daki Junta, bir askeri ölüme mahkûm etmişti. Londra'daki Yunanlılar... Junta Yunanistan'dan döviz alan öğrenciler... Junta Yunanistan'dan dövizle gelmiş doktora öğrencileri, hastahane hemşireleri, öğretmenler derhal örgütlendiler... Yunanistan Elçiliği önünde battaniyelerine sarılıp, açlık grevi yaparak sabahladılar. O gösteriye katılanların yarısından fazlasının Junta Yunanistan'ı ile döviz, görev olarak ilişkisi vardı. Korkusuz, gözü pek, meydan okudular.

Kafamız kızdı mı, horozlandık mı «palikarya» dediklerimiz kadar olamıyoruz...

ALKILIÇ hapisten çıkmalıdır... ALKILIÇ hapisten çıkacaktır... Şu dakika bir tek düşüncemiz var: Şadi ALKILIÇ'a edilen haksızlığı dünyaya duyurmak... Ve onun kurtulması uğrunda sonuna kadar savaşmak.

Marx'çı Eleştiri ve Sosyal Demokratlar

Marx'çı sanat kuramının gerçekte ne olup ne olmadığı ülkemizde yeni yeni anlaşılmaya başladığından, şimdiye değin, Marx'çı kuram adına «bireyci» ve «gerici» sanat görüşlerini temize çıkarmaya çalışan «çevirmen - eleştirmenler» iyiden iyiye telaşa düştüler. Sanatın da, marx'çılığın da kurallarının yalnız ve yalnız kendileri tarafından tam ve doğru olarak bilindiği vehminde olan bu baylar; vaktiyle Yön gibi ilerici bir dergide, şimdi bana ve dostum Asım Bezirci'ye uyguladıkları taktikleri kullanarak, E. Pound ve B. Cendrars gibi faşist sanatçıların yapıtlarını yayımlamanın bir yolunu bulmuşlardı. Bugün de kalkmış, ne marx'çılığı ne de estetik'i (marx'çı estetiği demek istiyorlar) bilmediğimizi ilan ediyorlar. Bizim marx'çı estetiği bilip bilmediğimiz, bu yıl içinde yayımladığımız 50 parça eleştiri ve inceleme *yazılarından kolaylıkla anlaşılabilir. Bu yazılar* alenileşmiş olup, okurun eli altındadır. Üstelik de çalışmalarımızın büyük bir bölümü, Büyük Türk ozanı Nâzım Hikmet'i marx'çı yöntemle eleştirmeye ve değerlendirmeye eğilen bilimsel ve metodik incelemelerdir. Durum böyleyken, geçen hafta Ant dergisinde çevirmenlikten yazarlığa henüz terfi etmiş biri, çirkin bir demagojiyle bizi «kültür düşmanlığını yaymak», «sosyalizmden ve estetikten haberi olmamak» ve «Sinclair'ci olmakla» suçlamaya kalkıştı. Bir yanlış anlaşılmadan mı, yoksa kasıtlı bir tutumdan mı ileri geldiğini halen anlıyamadığım bu davranış, okuru büyük ölçüde yanıltabileceğinden, yanıt yazmak gereğini duydum.

Sanatın pragmatik bakımdan bazı nitelikleri vardır ve bu, sanat olgusunun içinde yeralır. Ama bu Marx'ın (ve Marx'tan önce bazı sanat kuramcılarının) eleştirdiği «sanat faydacılığı» değildir. Marx ve Plekhanof gibi düşünürler, sanat yapıtlarının *sınıflı toplumlarda basit birer tecimsel meta durumuna* düşürülmesini işaret ederek, sanatın özü problemi açısından amacından saptırıldığını ve estetik değerlerle birlikte, töresel değerlerin de bozulup, yozlaştırıldığını açıklamışlardı. Ekonomi-politiğe yakınlık duyan ve Kapital'in «Metaın Fetişizmi» bölümünü okumak sıkıntısına katlanan her eleştirmen bu olguyu tespit eder ve bizim yazılarımızda savunduğumuz, marx'çı kuram içinde belli bir yeri olan «yaratıcılıkla», burjuvazinin (şu sıralarda da ülkemizdeki burjuva sosyal demokratlarının) savunduğu ve beklediği «yaratıcılık» arasında bir ilişki bulunmadığını anlamakta güçlük çekmezdi. Ama Türkiye'de okumadan hoca, görmeden hacı olmak kolaydır.

Upton Sinclair'in adını çeşitli yazılarımda, bu «duygusal sosyalistin» ehil olmıyan ellerde yanlış *yorumlarla eleştirildiğini belirtmek için andım, yoksa* onu savunmak için değil. (Bununla birlikte, çağdaş marx'çı sanat kuramından habersiz bütün mürteci sanat eleştirmenlerine karşı bu duygusal sosyalist savunulabilir.) Özellikle Andrey Siniyavski'nin «Sosyalist Realizm» adlı saçmanamesini eleştirirken, bu bayın, (Bak: Forum, 1 Nisan 1968) «Proletkult'un, İdanof'çuluğun, giderek Altan Zincir yazarının hiç bir düşünce sistemine dayanmaksızın ve yöntemsiz olarak körü körüne eleştirisi...» derken, benim kesin bir biçimde Andrey Siniyavski'yi ve sosyal demokratları karşıma aldığım apaçıktı. Bu durumu, geçen hafta öfkeden yolunu ve yöntemini şaşırarak, birbiri peşi sıra gelen üç cümlede üç «ama» yla kendi düşüncelerini kendi eliyle çarpıtan çevirmene hatırlatmak zorunda değilim. Sonradan okuduğu yazımı, bir kez daha «sonradan» okuması (öbür yazılarımı da) kendisi için yararlı olacaktır. «Bay Zühtü Bayar ne demek ister.» Bunu anlamak için vasatın üstünde *bir zekâ gerekmez, yalnız biraz dikkate ihtiyaç* vardır.

Yukarıda kullandığım, «demagoji» sözcüğü bazı okurlara haksız ve ağır bir itham gibi gelebilir. Oysa buraya değin açıkladıklarım bile bunun bir karalama ve çamur atma değil, haklı ve doğru bir durumun tespiti olduğunu belgelemeye yeterlidir. Bununla birlikte bu demagojinin hangi yöntemlerle sürdürüldüğünü de göstermek isterim. Ben, bu bayın dipnotunda dahi göstermek sıkıntısında bulunmadığı adı geçen yazımda şöyle bir cümle kullanmıştım: «Proletkult'un, İdanof'çuluğun, giderek Altan Zincir yazarının hiç bir düşünce sistemine dayanılmaksızın ve yöntemsiz olarak körü körüne eleştirisi...» Eleştirinin en basit yöntemlerini dahi uygulamaktan kaçınacak kadar gözü dönmüş olan bu bay, benim «giderek» sözcüğümü metin dışı bırakıp, Sinclair adını anarak, beni okura Sinclair'ci göster*meye çalışmaktadır. Böyle bir davranışın sosyal de*mokrat çevrelerden gelmesi beni hiç şaşırtmadı.

Sosyalizmi Russell'den henüz öğrenmiş olan eleştirmen, beni «sosyalizmden habersiz kişilerin yanlışlarını savunmak»la itham ediyor ve bu konuda hiç bir belge, hiç bir mehaz göstermiyor. Böyle ulu orta yakıştırma ve ithamlarla beni çürütmeye çalışıyor. Bir eleştirmen böyle ağır bir yargı vermeden önce gerekli incelemeleri yapıp, kanıtları gösterdikten sonra kanaatini açıklıyabilir. Yoksa dilinden düşürmediği «bilimsellik» onun için bir süs, bir yafta olmaktan ileri gidemez. Biz, bütün yargılarımızı, bilimsel olan bir takım tahlillerden sonra vermiş ve gerekli olan yerlerde mehazlar göstermişizdir. Ama yazılarımızı «sonradan» okuyan çevirmenimizin gerekli hazırlığı yapmadı kendi ağzıyla sabittir. Böyle olunca hakkımızda verdiği bütün yargılar mesnetsiz kalmakta ve bir karalamadan ileri geçememektedir. Üstelik gerçek marx'çı eleştirmenin kendisi olduğunu *okura çok dolaylı bir yoldan* anlatmaya çalışan bu bay, «Sanat gibi öznel bir olay karşısında...» diye

ŞADİ ALKILIÇ YİNE HAPİSTE

Galip M. ATAÇ

Bir sürgün öyküsüydü onunla dostluğumuz...
Kışlada arkadaşım, savaşta yoldaşımdı...
Tek bir sevgiliydi gözbebeklerimizde gülen...
Ortak bir nefesti dudaklarımızda türküler...

Geçmişe yöneliyorum bir an için. Öfkeli, sinirli kahkahalar geliyor kulaklarıma. Bir dost eli uzanıyor, otuz yıllık bulutları yırtar gibi.

Bu kahkahalar Şadi Alkılıç'tan. Şu uzanan el, onun eli.

Kolkola tırmanıyoruz Seyrantepe'nin bayırlarına. Cüce gölgeler var peşimizde. Göz hapsindeyiz. Sürgünce yaşıyoruz.

Bir bakıma, ikimiz de askeriz; Diyarbakır 7. Kor. Muhabere Taburu'nda 24 saatta, 48 saat kovuşturulan birer asker...

Şadi Alkılıç, 1938 Harp Okulu Olayı'na adı karıştığı için suçlu. Ben de, 1937 yılında bir greve katıldığımdan ötürü.

Bizim için Ankara Valilik - Kumandanlık arasında, gizli, çift aylı yazılar gelip gidiyordu. Çeşitli ağır baskılar altında eritilmek isteniyorduk.

Şadi, sık sık hapsolurdu kışla içinde... Bir odaya kapatırlardı onu. Kapısında nöbetçi dururdu sürekli. Sapancalı Necati ve ben, arkadaki pencereden girer, konuşur, aynı pencereden çıkardık.

Çatışmanın en kızgın aylarında, Dersim içsavaşına (Tunceli'ye) de yolladılar Şadi Alkılıç'ı.

Şadi Alkılıç, ÇIRPINIŞLAR adlı şiir kitabını, lise son sınıfta iken çıkardı. O zamanlar *Muhit*, Servet-i fünun adlı dergilerde güzel şiirleri yayınlanıyordu.

27 Mayıs 1960 dan önce, zorbalığa ve burjuva diktasına karşı yazdığı coşkulu mısralar, gizlice, elden ele dolaşmıştır. Bu şiirlerinin bir bölümünü BİR ELDE KİTAP, BİR ELDE BAYRAK adlı (*) kitabında topladı. Bu kitaptan aldığım şu mısralar, 28 Nisan Olayları için söylenmiştir:

«Atatürk mezarında doğruldu... bak geliyor
Şehitsiniz, nâmınız kalplerde yüceliyor
Beyazıt Meydanı'nın şanlı kahramanları
Üniversitemizin koç yiğit civanları
Siz kitapla koştunuz, onlar kurşunla vurdu
Sizin kitaplarınız kurtaracak bu yurdu.»

■

Ve, 27 Mayıs'tan sonra, ilk bayrağı, 12/12/1962 günlü Cumhuriyet Gazetesinde, Şadi Alkılıç açtı.

«Sosyalizmin çeşitleri olmaz. Sosyalizm tektir. O da, Bilimsel Sosyalizm'dir» dedi.

«TÜRKİYE'NİN TEK KURTULUŞ YOLU : SOSYALİZM» adlı yazı, iki ayrı Ceza Mahkemesinde beraat etti. Yazarı, Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin kararıyla hapisten çıkartıldı.

Şimdi, yukarıda adı geçen yazıyı yazdığı için, Şadi Alkılıç'ı yine hapsettiler. Bir yazı için bu, üçüncü hapislik!

Şaşkınlığım şurdan: O yazı mı korkunç böylesine; yoksa, çevremizdeki korkak insanlar mı ağır basıyor?...

Evet, evet... Dervişin sermayesi *tesbih*, kimi savcılarımızınki de Şadi Alkılıç!...

Alkılıç'ın hapisten ikinci çıkışında, Siirt'e öğretmen olarak atanması, ayrı bir öykü... Kısacası: SÜRGÜN (!)... Altı yıldır, hapis, sürgün... Sürgün, hapis... Sürgün, yine hapis...

■

Eğer, Şadi Alkılıç'ın kişiliğinde, Türkiye sosyalistlerine gözdağı vermek çabasında iseler, çok öncelerden verilmiştir karşılığı o davranışların:

«Ümidi gömülmez bu milletin
Beyhude bu gayretin
mezarcı»

Alkılıç'ın *«Türkiye'nin Tek* Kurtuluş Yolu: Sosyalizm» adlı yazısı çıkmadan önce, sosyalizmi öven yazılar yazılamıyordu. Amerika'da, günlük yedi milyon tirajlı Newyork Herald Tribune gazetesi, 5.6.1963 günlü sayısında, Şadi Alkılıç'ın yazısını sözkonusu eden bir baş yazı yayımladı. Bunda:

«Son kırk yıldanberi (solculuğun bir tabu haline geldiği Türkiye için) bu makale bir istisna'dır. *Şadi Alkılıç'ın makalesinin a*çıklığı ve güçlülüğü, okuyan herkesin anlayabileceği, yada, okumayanlara anlatılabilecek nitelikte olmasıdır» deniyordu.«

■

Şadi Alkılıç, bir yazı için yıllarca hapis yattı. Ve yatmaktadır da. Ama onun büyük avuntusu var: *O yazı*, Türkiye'de sosyalizmi açık bir tartışma konusu yaptı. Ondan hız alan sosyalist yazarlar çoğaldı. «141-142 nin dişi, tırnağı iyice söküldü.» Bu gidiş, 141-142 yi yıpratan, dünya çapında, bir kampanya açılmasına da yetti. Şimdi, onun açtığı bu yoldan, daha ağır yazılar, kitaplar kafilelerle geçmekte... Bir şey var ki, erken öten horozun başını keserler...

İşte, iki sefer beraat eden yazı yüzünden, Adalet Bakanlığı'nca vede gizli ellerce kovuştu-

şaşırtıcı bir açıklama yaparak, marx'çı görünme çabalarına karşılık düşünsel kimliğini samimiyetle ortaya koymuştur. Hiç bir marx'çı sanat kuramcısı şimdiye değin böyle bir açıklamada bulunmamıştır. Ancak Fransız parnassien'lerine ve bizim İkinci Yeni'lere özgü bir nitelendirme olan bu açıklamayı, taktikleri gereği bizim sosyal demokratlar bile kullanmadılar. Marx'çılar başlangıcından beri sanatın herşeyden önce toplumsal bir olgu olduğunu savunmuşlar ve «öznellik», «bireysellik» gibi sorunlara, sanatın özünden yaklaşmıya çalışmışlardır. George Lukâcs, Biyelinski, G. V. Plekhanof ve Ernst Ficher gibi kuramcılar bu tutumdadırlar.

Bu tartışmaya neden olan, aslında daha önemli bir başka tartışmadır. D. P. gizli faşizminin sanatçıları sürüklediği bilinçsiz bir edebi felaketin incelenmesi sonucu başlıyan bu tartışma, ülkemizdeki gerçek sosyalistleri ve sahte sanat havarilerini bütün nitelikleriyle ortaya çıkarabilecek mahiyettedir.

Önemli bir nokta daha kalıyor; o da ülkemizin bugün içinde bulunduğu toplumsal ve estetik koşullar çerçevesinde «İlerici bir sanat stratejisinin» tespitidir. Biz ta başından beri kendi bilgi ve olanaklarımız oranında bu işe bir katkıda bulunmak istiyoruz. Böyle bir çabanın bir takım kişisel kırgınlık ve kızgınlıklara da yolaçabileceğini düşünmemiş değilim. Ancak bu tepkinin hiç beklemediğim kişilerden gelmesi beni şaşırttı.

Bu çevirmen bayın bizden «hesap sorma» cür'etine de hiç şaşmadık gerçekten. «Kıyısız bir gerçekçiliği» araştıralım derken, kendi ülkesinin kıyılarını yitiren bilinç yoksullarının hesabı çoktan verilmiş ve bu hesapla kafaları karışmış «ağababalarına» giderek nelere alet edilmek istendiğini öğrense iyi olur. Eğer yüreğinin bir köşesinde marx'çılığa en ufak bir saygısı ve sevgisi kalmışsa tabii...

Zühtü BAYAR

rulan dava sonunda, Alkılıç, yine, altı yıl hapis yatacak... İki yıl sürgün edilecek... Süresiz olarak, kamu haklarından yararlanamayacak!...

Bütün bunlar, **«Türkiye'nin Tek Kurtuluş Yolu Sosyalizm»** demenin cezası, öyle mi? Ne umutsuz debelenmedir Türkiye'yi karanlığa çekmek isteyenlerinki!... Tarihin akışına karşı gelmek buna derler... Buna derler insanlığını yitirmek...

Artık, onların bilmeleri gereken bir kaçınılmazlık var: Otuz yıllık dostum Şadi Alkılıç'ı hapsetmek, güvenilecek bir silah değildir!. Zorbalığın yaygınlaşma belirtileri görüldüğünde, milletce karşı koymanın, kanunlaşarak, bir hak sayılabileceği çağlar uzak görülmemeli.

Türkiye sosyalistleri, yenilmez bir dayanışma içinde, Türk halkının zorbalıktan, bilgisizlikten ve yoksulluktan kurtulma savaşında çarpışıyorlar.. Daha da çoook çarpışacaklar!.»

(*) «BİR ELDE KİTAP - BİR ELDE BAYRAK» Kristal Matbaası ve Yayınevi, İstanbul, 1960

Şeytan ile uçurum arasında Demirel!

ADALET Partisi Büyük Kongresi'nin sonuçları itibariyle Türkiye'nin siyasi hayatında önemli gelişmelere yol açacağı muhakkaktır. Bu gelişmelerin seyrini isabetle teşhis edebilmek için, politik yelpazedeki çeşitli kanaatların kongre sonuçlarını nasıl değerlendirdiklerini bilmek gerekmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi'nde Nadir Nadi, özellikle eski Demokratlara tanınan siyasi haklar konusu üzerinde durarak **«Tehlikeli slogan»** başlığı altında şunu sormaktadır: **«AP bir kaç ay sonra başlayacak olan seçim kampanyası boyunca seçmenlere karşı (Bana yeter çoğunluğu sağlayınız, Anayasayı değiştireyim) sloganını kullanmağa cesaret edebilecek midir? İlk bakışta bu slogan bir kısım oyları yeniden partiye yaklaştırıcı bir güç taşıyora benzemektedir. Ama biz... Anayasanın felsefesini inkar etmedikçe eski Demokratlara siyasal haklarını geri vermenin mümkün olabileceğine akıl erdiremiyoruz.»**

Aynı gazetenin **«Olayların ardındaki Gerçek»** sütununda Demirel'in söz konusu ettiği yeni terör tedbirlerine değinilerek **«Böyle bir tedbirler manzumesi, hiç şüphe etmemek gerekir ki, bir takım komplikasyonları da beraberinde getirecek ve yeni dönemi muhtemelen daha huzursuzluk verici bir manzara gösterecektir»** denilmektedir.

Yine Cumhuriyet'te Ecvet Güresin ise kongrenin bilançosunu şöyle maddelemiştir: **«Önce AP kitlesinde eski DP'ye karşı elbette bütün hissi bağlar kopmuş değildir bu bir. Ancak AP teşkilatı eziklliğin son kalıntılarını da temizlemek istemektedir bu iki. AP lideri ve yöneticileri seçimler arifesinde böyle bir kararın kendileri için faydalı olacağını düşünmüşlerdir bu üç. Ve nihayet AP kongresi bir yandan önergeyi karara bağlarken öte yandan dış baskıları ve etkileri elinin tersiyle itmiş, ve kendine göre bir seçim yapmıştır bu dört.»**

Milliyet Gazetesi'nde Abdi İpekçi, kongre sonrası endişelerini şöyle dile getirmiştir: **«Bildiğimiz, eski Demokratların siyasi ihtiraslarını kontrol edemeyen bir azınlığın seçim yılı gibi kritik bir dönemde, başta Demirel olmak üzere bütün AP'li yöneticilerin başına yeni bir dert açtığıdır. Böyle bir durumu yaratanlar herhalde AP'nin çıkarlarına hizmet etmiş sayılamazlar.»**

Yeni Gazete ise, başyazısında, kongre sonucunu iyimser bir görüşle değerlendirerek şöyle demiştir: **«Parti içindeki kavgadan yeminlilerin kuvvetli bir kadro halinde galip çıkmaları, hele bunun seçim öncesindeki son yönetici kadroyu teşkil etmesi, iktidar partisini olduğu kadar, onun yönetimindeki Türkiye'yi de maskenin altındaki çehresi pek seçilemeyen bir sağ maceradan korumuş demektir. Liderin davranışı kongrede partiyi kurtarmıştır. Ve seçimlerde de zaferi tamamlayacak tedbirlere esas olması beklenmelidir.»**

Yeni İstanbul'da Kurtul Altuğ **«Gözden kaçan hesap»** başlığı altında şu tahmini ileri sürmüştür: **«Siyasi Partiler Kanunu'nun değiştirilmesiyle AP'ye girebilme imkânını elde eden Bayar takımının ilk hedefi, mutlaka bir olağanüstü AP Büyük Kongresi olacaktır. Bu kongrenin, AP'nin başından Demirel'i alıp yerine tantana ile Bayar'ı oturtacağını görebilmek için kehanete de gerek yoktur. Bayar'ın yönetiminde bulunan bir AP'nin ise DP'den elbette farkı olmayacaktır. Yeminlilerin son anda duruma hakim olmaları, Bayar'ın hesaplı kitaplı planını bir süre için aksatmış olabilir. Ancak unutulmasın ki, Bayar eski bir kurt politikacıdır.»**

Kongrede Mehmet Turgut ekibinin yenilgiye uğramasından ve Turgut'un bakanlıktan istifa zorunda kalmasından dolayı en fazla sevinen Akşam Gazetesi olmuştur. Turgut'tan, özel sektör methiyeciliğine rağmen bir türlü ilan kopartamayan Malik Yolaç, Akşam'ın başyazısında öcünü şu satırlarla almıştır: **«Demirel hükümetinde liberal bir iktidarın sanayi bakanı olarak liberalizmin konsepsiyonundan habersiz, milli sanayii baltalayıcı bir tutuma girerek AP'yi dayandığı iş çevrelerinden kopar duruma getiren Mehmet Turgut'un bilmediği liberalizm demekle liberal olunamayacağıdır. Bütün bunlar biraz da bilgi ve görgü gerektiren hususlardır. Umulur ki, AP'nin öteki sağ takım liderleri de Mehmet Turgut örneğinden ders alsınlar, parti içi bir kavga vereceklerse, açıkça verme yolunu seçsinler ve Demirel'le çevresindeki ekibe rahat çalışma olanağını sağlasınlar.»**

AP Kongresinden bir süre önce sırf eski Demokratlara siyasi haklarının iadesini gerçekleştirmek üzere Bayar'ın himayesinde yayına başlayan İrade Gazetesi kongre kararlarını büyük zafer havası içinde yansıtmıştır. Gazetenin devamlı yazarlarından Samet Ağaoğlu, eski Demokratlar'ın siyasi iktidarı tekrar ele geçirirlerse intikam alacaklarına dair beliren endişelere şu satırlarla cevap vermiştir: **«Biz vatanın yüksek menfaatlarını intikamcılık gibi seviyesiz hesaplar uğruna harcayacak insanlar değiliz. Tek emelimiz, milletimizden tek istediğimiz, ona hizmet yolunda boynumuza geçirilmiş vatandaşlık haklarından mahrumiyet kararını çıkartmasıdır. Benim için şimdiden sonra değerli olan ne iktidar, ne ona dayanarak intikam almaktır. Benim için değerli olan yalnız ve yalnız hatıralarımdır.»**

Kongre seçimlerinde sağ kanadın başarı gösterememesi, sağcı basında tepkiyle karşılanmıştır. Bugün Gazetesi'nde Necip Fazıl Kısakürek yeni seçilen yöneticilerin tasnifini şöyle yapmıştır: **«Eşya ve hadiselerden habersiz otomat müslümanlar Yüzde 0, Türkün ruh köküne bağlı ve bu kökü çürütücü iç ve dış bütün menfi aşılara aykırı, milli toprak sermayesinin koruyucu, milliyetsiz karanlık sermaye oyunlarına karşı tarihi nefs muhasebesi iktidarında ruhçular, şahsiyetçiler ve milliyetçiler yüzde 10; sözde ilerici, ilkeci, uygarlıkçı, milliyetsiz karanlık sermaye medyumu, demokrasi ve laisizm perdesi arkasında milli birlik mihrakını körletici ve böyle bir iklim içinde devlet ve menfaat kollayıcı sözümona modernler yüzde 70; iş başa düşünce modernler tarafına eğilimi ne oradan ve ne buradan, bir şey olmak kaygısı çekmeyen günübirlikçiler yüzde 20...»**

İç basındaki bu değerlendirmelerin yanısıra, Associated Press Ajansı kongre sonrası için şu teşhisi koymuştur: **«Demirel şeytanla uçurum arasında!»** Hürriyet Gazetesi'nin özel olarak manşette verdiği bu yabancı yorumda özetle şöyle denilmektedir:

«Şimdi Demirel bir kıskaca yakalanmış bulunmaktadır. Partisi eski Demokratların tam manasıyle ihyası lehinde oy vererek hükümeti göreve çağırmaktadır. Demirel bunu yapamadığı takdirde kendi partisinin içinden gelecek çok şiddetli tenkitlere hedef olacaktır.

Diğer yandan Demirel, bu kararı gerçekleştirmek üzere harekete geçerse, siyasi kargaşalıklara yol açacak ve muhalefet kendisinin kayıtsız şartsız yabancı sermaye yatırımları, enflâsyon ve plansız ekonomik gelişmelerle geçmiş, «Kötü eski günlerse dönülmekte olduğuna dair feryadı basacaktır.

İşin daha da ciddi olan bir yönü vardır. Demirel'in, eski Demokratların siyasi haklarının iadesi yolundaki faaliyetini Ordu kabul etmeyebilir. Demirel'in gayet iyi ilişkiler kurmuş olduğu yüksek rütbeli kumandanlar, genel olarak bu konuda susmaktadırlar. 1960 Hükümet Darbesini gerçekleştiren cuntanın üyeleri ise, Senato'nun daimi üyeleridir. Milli Birlikçilerin Silâhlı Kuvvetler içindeki nüfuzları pek fazla değildir. Yalnız genç subaylar arasında seslerini duyurabilmektedirler.

Fakat Menderes'i deviren 960 cuntasının genç subaylardan kurulu olduğunu da Demirel'in hiç unutmadığı muhakkaktır.»

CIA'perestler

Resmi biyografisinde CIA'de görev yaptığı, Vietnam'da bulunduğu kayıtları açık açık mevcut bir Büyük Elçiyi İstenmeyen Adam ilan ettirmeğe kalkışmak, hedefi fazla belli bir maksatlı davranış değil midir?

METİN TOKER
(Milliyet — 4.12.1968)

Neymiş efendim, Mister Robert Kommer CIA ajanıymış, casusmuş... Falan filan... Şu budalalara bakın siz Amerikan Hükümetinin Türkiye'ye bir CIA ajanı göndermesinden daha tabii ne olabilir ki... Rus casusu gönderecek değildi ya...

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün — 1.12.1968)

Komünist tehdidi altında bulunan Amerikan dostu ülkeler CIA'dan ancak fayda görürler. CIA'nın Türkiye'de yapacağı başlıca görev Amerika'ya karşı gösterilerin bir avuç komünistin marifeti olduğunu bildirmektir ki, bu da şerefimizi kurtarmaya yeter.

FALİH RIFKI ATAY
(Dünya . 4.12.1968)

Demirel'in bacakları!

Demirel'in politika elbisesi, bir bacağı yeşil, öbürü siyah kumaştan bir pantolon manzarası arzediyor. Renklerin ikisi de Demirel üzerinde birlik olduğu halde, Genel Başkanın hangisi üzerinde sıklet merkezi kurduğu belli değildir. Fakat o, siyasi dans zıplamalarını daha ziyade siyah renkli bacak üzerinde yapmaktadır. Nitekim Demirel, pantolonun kara bacağını beline kadar çıkartmışken yeşil bacağa ancak diz kapağından aşağıda yer vermiş bulunmakta...

Necip F. KISAKÜREK
(Bugün — 4.12.1968)

---

haftanın karikatürü

AP Kongresi eski DP'lilerin siyasi haklarının iadesini kabul etti — Gazeteler —

1969 ve sonrası...

(Ali Ulvi, Cumhuriyet — 3.12.1968)

BU GÜL, BAŞKA GÜL!

Anasının arzusu Dario'nun ısrarla belirtilmiş dileğine gölge vuramaz. Madam Roza! Hayır Madam Roza, sende böyle bir hak kalmamıştır.

Bu madam Roza'nın gençliğinde kokusu pek yaygın bir gül olduğu da sezilmektedir. Çünkü ilk kocasındandır. Dario Moreno demek oluyor ki, «Ben kızkardeşiyim» diyen bayan Yako, sadece Dariyo'nun çıktığı «rahmın» bir mahsûlüdür. Yani tarla bir ama tohum başka. Kardeş olduklarını iddia etmekte olan erkekler de madam Roza'nın gülistanına hep başka bağçıvanlar tarafından ekilme mahlûklar.

Malûm a... Roza «gül» demektir... Ve işte karşımızda Dariyo'yu bizden ayıran böyle bir güldür.

NİZAMETTİN NAZİF
(Yeni İstanbul — 4.12.1968)

ANT ● Haftalık Dergi ● Kurucuları YAŞAR KEMAL, FETHİ NACI, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdür : ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter : İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Basmusahip Sok. Tan Apt. 10/12 - İSTANBUL ● Tel. 27 81 09 ● P. K. 934 — Sirkeci - İSTANBUL. Ankara Temsilciliği: Tel. 13 40 20 ● Dizgi: SON SAAT. Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul. Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı : FUAT BÜTE - Ankara Cad. 84 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 44 Lira. Altı Aylık 23 Lira. Üç Aylık 11 Lira. ● İlan: Santimi 25 Lira; yayın ilanları yüzde 50 indirimlidir. ● Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilanları 50 Lira'dan kabul edilir.